

155.4/3

ล. 273 ท

ว. 3

(P.100)

ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสกลนคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมศรี ทองนุช

- 8 เม.ย. 2535

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาดุษฎีศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เลข 77844

176769

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้น
 ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... Dr. ธีระเดช ประธาน

..... Dr. อรุณ กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... Dr. ธีระเดช ประธาน

..... Dr. อรุณ กรรมการ

..... Dr. ธีระเดช กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารี รังสินันท์ และรองศาสตราจารย์บังอร ภูวภิรมย์ชัย ประธานและกรรมการ ได้ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ แนะนำ และให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างค้ำยั้ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ในโอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ ที่ให้ความรู้ แนะนำและให้คำปรึกษาคอยความยินดี และรองศาสตราจารย์ ดร.ทองเกื้อน พันธุมนาวัน อาจารย์ ดร.เพ็ญแข ประจวบจิจานิก ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร เสดนต์ และอาจารย์วัฒนา ศรีสัตยวาทา ที่ได้อนุเคราะห์เป็นอย่างดีในการพิจารณาตรวจแก้ไข และเสนอแนะทำให้แบบวัดถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดี จากผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คณาจารย์ และนักเรียน โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โรงเรียนพระธาตุขามแก่น โรงเรียนร่มเกล้า โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส และโรงเรียนสว่างศึกษา ผู้วิจัยสำนึกในน้ำใจ และขอขอบพระคุณผู้บริหาร และคณาจารย์ พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ คณาจารย์ และขอขอบคุณนักเรียนโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการทดสอบ เพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำหรับ อาจารย์วิเชียร ทองนุช ที่ได้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา รวมทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์ และผู้เขียนทั้งหลายที่ผู้วิจัยได้นำแบบวัด และผลการวิจัยมาอ้างอิง และท้ายที่สุดนี้ขอเทิดพระคุณของคุณพ่อและคุณแม่ที่เป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่สุดในการเรียนของผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน

สมศรี ทองนุช

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	★ / ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
	★ / ความสำคัญของการวิจัย	6
	→ ขอบเขตของการวิจัย	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	คำนิยาม	11
	ทัศนคติ	22
	เอกสารการอบรมเลี้ยงดูกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์	24
	การวิจัยการอบรมเลี้ยงดูกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์	29
	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่พึงประสงค์กับตัวแปร สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและตัวแปรภูมิหลัง	30
	สมมุติฐานในการวิจัย	35
3	วิธีดำเนินการวิจัย	36
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
	การปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	49

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	49
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	50
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตาม	
การอบรมเลี้ยงดู	54
เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตาม	
ระดับการศึกษาของบิดา	56
เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตาม	
ระดับการศึกษาของมารดา	62
เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตาม	
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	66
เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตาม	
ถิ่นที่อยู่	70
เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตาม	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	71
5 สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	74
ความมุ่งหมายของการวิจัย	74
กลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
สรุปผลการวิจัย	76
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	100

1	แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามถิ่นที่อยู่และโรงเรียน	37
2	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิษฐานมากและรักสันนิษฐานน้อย ...	55
3	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อย	56
4	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย	57
5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน 3 กลุ่ม	58
6	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติความคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่ มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	59
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน 3 กลุ่ม	60
8	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน	61
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน 3 กลุ่ม	62

10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียน ที่มีมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	63
11	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับค่านิยมที่ พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มีมารดา มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	64
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีมารดาที่มีระดับ การศึกษาแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	65
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	66
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียน ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	67
15	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน	68
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	69
17	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนในเมืองและชนบท	70

18	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติ เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	71
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติ เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	72
20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนแตกต่างกัน 3 กลุ่ม	73
21	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม คุณธรรมในศาสนา	116
22	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ ...	117
23	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูและแบบวัดทัศนคติ เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์	119

ภูมิหลัง

สภาพสังคมและการดำเนินชีวิตของคนไทยปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา ทำให้มีผลกระทบกับสภาพการประพฤติปฏิบัติของคนไทย ที่สืบทอดมาจนเรียกได้ว่าเป็นลักษณะประจำชาติ (National Characters) เช่น การรักษาความสงบและใฝ่สันติ รักความเป็นไทย ประนีประนอม ประสานผลประโยชน์ ความมีน้ำใจ ไม่เป็นนักการคำนวณ มีจิตสำนึก เชื่อในระบบอาวุโส สุภาพอ่อนโยน นอบน้อมการระงับอารมณ์ใจเยือกเย็น มีความกตัญญู รักสันติสุข เคารพเชื่อในอำนาจ และมีความโอ้อวด (เดโช สวนานนท์ 2520 : 1-52) การประพฤติปฏิบัติอันถือว่าเป็นลักษณะประจำชาติ จากการวิจัยเอกลักษณ์ไทยที่มีต่อการรักษาความมั่นคงของชาติ (เอกวิทย์ ณ ถลาง 2520 : 10-18) พบว่ามีทั้งลักษณะที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ลักษณะที่พึงประสงค์ได้แก่ ความรักอิสระ ปราศจากวิหิงสา รู้จักประสานผลประโยชน์ สุภาพอ่อนโยน มีความเกรงใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส ใฝ่สันติ ใฝ่สันติ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประนีประนอม พ้องกันพ้องยาว ไม่ผูกพยาบาท รักถิ่นที่อยู่และเป็นชาตินักบวช สอดคล้องกับการวิจัยค่านิยมของสังคมไทยกับกลุ่มผู้มีการศึกษาสูงเกี่ยวกับค่านิยมที่เป็นเอกลักษณ์และควรสงวนไว้ (ทองคูณ หงษ์พันธุ์, 2520) คือความซื่อสัตย์และจริงใจ การนิยมสันติวิธี ความกตัญญูต่อบุคคล ความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น การยกย่องนักปราชญ์ ความสุภาพอ่อนโยน ความสามัคคี รักความเป็นไทย ความศรัทธาในศาสนา ความรักชาติ และการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่วนลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ (Mole 1973 : 99) พบว่าคนไทยเน้นความสำคัญของค่านิยมส่วนบุคคล จึงทำให้เกิดลักษณะปัจเจกชนนิยม คนไทยจึงแทบไม่ผูกมัดกับเป้าหมายของสังคม เกิดความเพิกเฉยและรักความสนุก นอกจากนี้คนไทยยังให้ความสำคัญกับคนข้างสูง สำหรับผู้ช่วยโอกาสหาผลประโยชน์ได้รวดเร็ว แต่ไม่ค่อยนิยมสร้างโอกาสด้วยความลำบาก หรือการร่วมมือกับคนอื่น

ลักษณะที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ลักษณะประจำชาติ (National Characters) มีอยู่หลายประการทั้งลักษณะที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ทำให้เกิดปัญหาว่าจะปลูกฝังค่านิยมอะไรในเบื้องต้น จึงจะทำให้การประพฤติปฏิบัติของคนไทยอยู่ในลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และช่วยให้เกิดความสงบสุขแก่สังคมบ้านเมือง คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2523) จึงได้ศึกษาวิจัยและออกประกาศแนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการคือ 1) การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ 2) การประหยัดและออม 3) การมีระเบียบวินัยและการผูกพันมาฆ 4) การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และ 5) ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ที่สมควรปลูกฝังในเบื้องต้นก่อนค่านิยมอื่น ๆ ที่ศึกษา

จากค่านิยมที่เป็นลักษณะประจำชาติทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ รวมทั้งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ที่คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ประกาศแนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมในการศึกษาจึงจำเป็นต้องศึกษาค่านิยมและตัวแปรที่สัมพันธ์กับค่านิยมเริ่มตั้งแต่จุดเริ่มต้นของค่านิยม มอนตาญ (Montagu, 1970 : 51) ให้ความเห็นว่า ความต้องการเป็นจุดเริ่มต้นของค่านิยมไม่ว่าความต้องการนั้นจะเป็นความต้องการพื้นฐานหรือความต้องการระดับสูงขึ้นไป ส่วนโรคิช (Rokeach, อ้างอิงจากไพศาล ไกรสิทธิ์ 2524 : 55-56) มีความเห็นว่าค่านิยมแสดงให้เห็นถึงความมีกลไก (Cognitive) และความต้องการที่เปลี่ยนรูป นอกจากนั้นค่านิยมยังเป็นการต้องการทางสังคม (Feather, 1950 : 10) จะเห็นได้ว่าค่านิยมมีจุดเริ่มต้นอยู่บนความต้องการทางสังคม ทำให้เกิดความชอบ (Preference) ประสิทธิภาพและการตัดสินใจเกี่ยวกับความต้องการรวมทั้งค่านิยม เป็นส่วนของวัฒนธรรมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Kluckhohn and Murray, 1967 : 46)

ลักษณะความสำคัญของค่านิยมที่พิจารณาในแง่ของพฤติกรรมมนุษย์ วิริยุทธ วิเชียรโชติ (วิริยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 อ้างอิงจากรุ่งนภา คงรอด 2523 : 3) ให้เหตุผลว่า "... ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ บุคคลที่มีค่านิยมต่างกัน มักจะมีพฤติกรรมต่างกันออกไป..." ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520) ที่ว่า "... ค่านิยมเป็นส่วนประกอบของพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล และโดยที่บุคคลมีค่านิยม

การเมือง สื่อมวลชน และยักรวมถึงเพศ อายุและเชื้อชาติ (Rokeach, 1969 : Rokeach and Parker, 1970; สุนทรื โคมิน และสันติ สมักรการ, 2522 : อานนท์ อาภาภิรมย์, 2515 และ พรณี ชูชัย, 2522)

สำหรับสถาบันครอบครัวในการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู (Hostler, 1969 : 237) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีบุตร หากบุตรคนใดไม่มีมารดาในการอบรมเลี้ยงดู บุตรคนนั้นจะเจริญเติบโตไม่เต็มที่ทางอารมณ์ สังคม และการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะมารดา เป็นเสมือนศูนย์กลางสิ่งเหล่านี้ให้แก่เด็ก โดยเด็กจะได้รับการเรียนรู้จากการกระทำของมารดา มุสเซน (Mussen, 1963) เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรให้ความรัก ความอบอุ่นเป็นสำคัญ เมื่อเด็กโตขึ้นเขาจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างเสริมพัฒนาการของเขาให้กว้างขวาง ออกไป ซึ่งสภาพแวดล้อมของเด็กและทัศนคติของบิดามารดา จะเข้ามามีอิทธิพลต่อเด็ก โดยเฉพาะ แบบแผนของครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งเหตุการณ์ที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กโดยตรงทั้งสิ้น

การอบรมเลี้ยงดูกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยทางสังคม จากการวิจัยผลปรากฏว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบรักมาก มีวินัยทางสังคมสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย และวัยรุ่นที่กลัวพ่อแม่ควบคุมตนน้อย มีวินัยสูงกว่าวัยรุ่นที่เชื่อว่าตนถูกควบคุมมาก (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ 2517 : 167 และปราณีต สุขอุดม 2514 : 31 - 37)

ส่วนการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาและความรักชาตินั้น คุณธรรมในศาสนาที่ศึกษาค้น จริยธรรมกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ในค่านจริยธรรม พบว่าพ่อแม่ที่ให้การเลี้ยงดูแบบรักมากและ ใช้เหตุผลมาก มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จำนิก 2520 : 131) ส่วนค่านคุณธรรม แห่งพลเมืองดี พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี (เสริมเกียรติ พรหมพูน 2523 : 114) สำหรับค่านิยมในเรื่องความรักชาตินี้ จากการศึกษ พบว่า ค่านิยมนี้ช่วยทำให้การศึกษาและสังคมของนักเรียนมีความก้าวหน้าขึ้น และทำให้เกิดมีความรู้สึกรัก และเป็นเจ้าของประเทศชาติของตน (Moore, 1957 : 2192)

จากการศึกษาอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์นั้น อาจสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดานั้นมีผลต่อค่านิยมด้านต่าง ๆ ของเด็กในบางลักษณะ จะมากหรือน้อยแล้วแต่แบบของการอบรมเลี้ยงดูนั้น ๆ อย่างไรก็ตามในแง่ของการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภูมิหลังทางครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อค่านิยมที่พึงประสงค์ในลักษณะต่าง ๆ กัน สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ถิ่นที่อยู่อาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะส่งผลต่อค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติทั้งแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ในด้านการมีวินัยพบว่า การมีวินัยสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ภัทธา นิคมานนท์ 2517 : 49 - 52) อาชีพ (กรุณา กิจชัยน์ 2517 : 79 - 80 และ วรรณวิภา ทองงอก 2517 : 56 - 59) สภาพเศรษฐกิจ (เป็นสุวรรณ เติษยานนท์ 2526 : 115) และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย (วิวัฒน์ อัสวาทิชย์ 2523 : 55 - 56) แต่ขัดแย้งกับมิลินทร์ สำเภาเงิน (มิลินทร์ สำเภาเงิน 2524 : 88) ที่พบว่า การมีวินัยของนักเรียนไม่แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ส่วนในด้านการศึกษาของบิดาพบว่าไม่ส่งผลทำให้วินัยแตกต่างกัน (วิวัฒน์ อัสวาทิชย์ 2523 : 55-56) จึงน่าจะมีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง

จากเหตุผลที่ได้ศึกษาดังกล่าวแล้ว และเห็นความสำคัญของค่านิยมที่พึงประสงค์ 3 คุณลักษณะ คือ การมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติ การศึกษาค้นคว้าจึงมุ่งศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มาจากครอบครัวอันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิษฐาน แบบควบคุม และแบบใช้เหตุผลในลักษณะต่าง ๆ กับตัวแปรเกี่ยวกับครอบครัว ด้านระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รวมทั้งตัวแปรภูมิหลังเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่อาศัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมที่พึงประสงค์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในด้านการอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ถิ่นที่อยู่อาศัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรม
ในศาสนา และความรักชาติ

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางให้พ่อแม่ ครู อาจารย์ อบรมเลี้ยงดูและสั่งสอนนักเรียนวัยรุ่น
ให้ถูกทาง จะให้ศึกษา ส่งเสริม และปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ให้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อให้ผู้บริหารทางการศึกษาได้วางหลักการและวิธีการเป็นแนวทางในการอบรม
สั่งสอน ปรับปรุง ส่งเสริมหลักสูตรการสอน และแนวทางปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์
สำหรับวัยรุ่นในปัจจุบัน และอนาคต
3. เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาพัฒนาในด้านทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์
ทั้งในทางเนื้อหา และเครื่องมือวัดให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

การศึกษารังนี้ ครอบคลุมนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรม
วิทยาศาสตร์ และโปรแกรมศิลป์ศาสตร์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัด
สกลนคร

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรม
วิทยาศาสตร์และศิลป์ศาสตร์ มีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ ในเมืองและมณฑล จังหวัดสกลนคร จำนวน 282 คน

3. ตัวแปรที่วิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

3.1.1 การอบรมเลี้ยงดู แยกเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสัมพันธ์สูงมาก
และรักสัมพันธ์น้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย

3.1.2 ระดับการศึกษาของบิดา แบ่งเป็น ระดับต่ำ ระดับกลางและระดับสูง

3.1.3 ระดับการศึกษาของมารดา แบ่งเป็นระดับต่ำ ระดับกลางและระดับสูง

3.1.4 สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบ่งเป็น ระดับต่ำ ระดับกลางและระดับสูง

3.1.5 ถิ่นที่อยู่แบ่งเป็น ในเมืองและชนบท

3.1.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 โปรแกรมเท่านั้น คือ โปรแกรมวิทยาศาสตร์และโปรแกรมศิลปศาสตร์ ซึ่งในแต่ละโปรแกรมแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ตัวแปรตามได้แก่ผลลัพธ์เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือ

3.2.1 การมีวินัย

3.2.2 การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา

3.2.3 ความรักชาติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ค่านิยม หมายถึง แบบแผนการกระทำที่เชื่อหรือยืนยันว่ามีคุณค่าและยอมรับมาปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของตนเองหรือสังคม

2. ค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง แบบแผนการกระทำที่ควรยึดมั่นนำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตที่สังคมยอมรับ และค่านิยมที่พึงประสงค์อาจเปลี่ยนแปลงได้เมื่อสังคมเห็นว่าไม่เหมาะสม จำแนกเป็น 3 องค์ลักษณะ คือ การมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติ

2.1 การมีวินัย หมายถึง การควบคุมและรักษาระเบียบ การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมตามจรรยา ขนบธรรมเนียม ข้อตกลง กฎหมาย และพิธีกรรม ทั้งนี้ได้สืบมาจากพฤติกรรมต่อไปนี้ คือ การควบคุมตนเอง หักห้ามใจ วาจา และใจให้ตรงตาม ประพฤติดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทั้งกาย วาจา และใจ การรู้จักสิทธิและหน้าที่ ละเว้นการใช้อำนาจ การปฏิบัติ

ตามคำสั่งและข้อบังคับ การรับบริการและให้บริการตามแบบแผนหรือธรรมเนียมประเพณี การ
เคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมาย และสนับสนุนให้บุคคลปฏิบัติตามกฎหมาย และการรักษาระเบียบ
วินัยต่อการบริโภค อุปโภค และสถานที่

2.2 การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา หมายถึง การมีศรัทธาและการยึดมั่นปฏิบัติ
ตามแบบแผนความประพฤติ ซึ่งตั้งอยู่ในความดีงามของหลักธรรมในศาสนา ซึ่งทั้งหมดนี้จะตัดสิน
ได้จากพฤติกรรมต่อไปนี้ คือ ความเชื่อในกฎแห่งกรรม เชื่อว่าศาสนาช่วยให้ทุกคนและแก้ไข
ความไม่เรียบร้อยของสังคม สนใจศาสนาแต่เยาว์วัย และสำนึกว่าวัดเป็นปูชนียวัตถุที่สำคัญ
การมีความประพฤติดีทั้งทางกาย วาจา และใจ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของบิดามารดาและครูอาจารย์
ปฏิบัติตามสัจจะ ละอายเกรงกลัวต่อบาป กล่าวหาอย่างมีเหตุผลทางคุณธรรม ประพฤติดีตลอดรอบตัว
และไม่ประพฤติผิดทางเพศ ประพฤติปฏิบัติเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเพื่อแผ่
กตัญญูต่อเวทีย ชื้อสัจย์สุจริต อภินนถกอื่น และการมีสติสัมปชัญญะ

2.3 ความรักชาติ หมายถึง ความรักไทย นิยมไทย สำนึกภาคภูมิใจในความเป็นไทย
มีความผูกพันและหวงแหนมาตุภูมิ มุ่งส่งเสริมความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติ ซึ่งทั้งหมดนี้
ตัดสินได้จากพฤติกรรมต่อไปนี้คือ รักเกียรติของชาติ และชื่อเสียงของชนในชาติ ยกย่องให้เกียรติ
ผู้ทำหน้าที่เพื่อประเทศชาติ ทำนุบำรุงวัฒนธรรมไทย ศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่
ของชาติไทย ภาคภูมิใจในความเป็นไทย นิยมผลิตผลไทย ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดีของชาติและหาตาม
หน้าที่ของตนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อชาติ และ
ป้องกันรักษาผลประโยชน์ของชาติ ส่งเสริมเกียรติภูมิของชาติให้เจริญ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย
ส่งเสริมความสามัคคีในชาติ สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหายที่จะกระทบกระเทือน
ความมั่นคงของสถาบันชาติ

3. ศีลศคิเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและท่าทีของนักเรียน
เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบวัดที่ค้นคิดเกี่ยวกับค่านิยมการมีวินัย การปฏิบัติ
ตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติ

4. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ใช้ในการอบรม
เลี้ยงดูเด็ก แบ่งเป็น 3 แบบ ซึ่งในแต่ละแบบจะแยกออกเป็น 2 ลักษณะคือ การอบรมเลี้ยงดู

ยอมรับสัณยัติน้อย และรักสัณยัติน้อย การยอมรับเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก และแบบควบคุมน้อย และการยอมรับเลี้ยงดูแบบไม่เฝ้าผลมากและไม่เฝ้าผลน้อย

4.1 การยอมรับเลี้ยงดูแบบรักสัณยัติน้อย หมายถึง วิธีการยอมรับเลี้ยงดูที่มีการคาดหวังรับ
น้อย ให้ความรักสัณยัติน้อย ให้ความใกล้ชิด มีความสนใจเอาใจใส่บุตร นักเรียนที่ไต่คะแนนจากการ
ตอบมากถือว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบรักสัณยัติน้อยมาก และไต่คะแนนน้อย ถือว่าได้รับการ
ยอมรับเลี้ยงดูแบบรักสัณยัติน้อย โดยไต่คะแนนเฉลี่ยจากการตอบของกลุ่มรวมเป็นเกณฑ์แบ่งลักษณะ
มาก และน้อย

4.2 การยอมรับเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง วิธีการยอมรับเลี้ยงดูที่มีการคาดหวังให้ความ
ดูแลเอาใจใส่ควบคุม ไม่ให้อิสระเท่าที่ควร อยู่ในระเบียบวินัยที่มีการกำหนดไว้ และไม่ได้รับ
ความสะดวกในการกระทำที่ต้องการ นักเรียนที่ไต่คะแนนจากการตอบมาก ถือว่าได้รับการยอมรับ
เลี้ยงดูแบบควบคุมมาก และไต่คะแนนน้อยถือว่าได้รับการควบคุมน้อย โดยไต่คะแนนเฉลี่ยจากการ
ตอบของกลุ่มรวมเป็นเกณฑ์แบ่งลักษณะมากและน้อย

4.3 การยอมรับเลี้ยงดูแบบไม่เฝ้าผล หมายถึง วิธีการยอมรับเลี้ยงดูที่บิดามารดา
ให้คำอธิบายประกอบการสัณยัติน้อย หาปริมาณตนในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนมีความสม่ำเสมอ
และความเหมาะสมในการให้รางวัลและการลงโทษ นักเรียนที่ไต่คะแนนจากการตอบมากถือว่า
ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไม่เฝ้าผลมาก และไต่คะแนนน้อยถือว่าได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไม่
เฝ้าผลน้อย โดยไต่คะแนนเฉลี่ยจากการตอบของกลุ่มรวมเป็นเกณฑ์แบ่งลักษณะมากและน้อย

5. ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่บิดาและมารดา
ของนักเรียนได้รับ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง

5.1 ระดับต่ำ หมายถึง บิดาและมารดาจบการศึกษาระดับต่ำกว่า ม.6 หรือ มศ.3

5.2 ระดับกลาง หมายถึง บิดาและมารดาจบการศึกษาระดับ ม.6 หรือ มศ.3

ถึงประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา

5.3 ระดับสูง หมายถึง บิดาและมารดาจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

5. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของครอบครัวของนักเรียน ต่อเดือนแบ่งเป็น 3 ระดับคือ ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, "การสำรวจรายได้ของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ", 2522)

6.1 ระดับต่ำ หมายถึง รายได้ในครอบครัวของนักเรียนต่ำกว่า 2,000 บาท

6.2 ระดับกลาง หมายถึง รายได้ในครอบครัวของนักเรียนตั้งแต่ 2,000 ถึง 4,000 บาท

6.3 ระดับสูง หมายถึง รายได้ในครอบครัวของนักเรียนสูงกว่า 4,000 บาท

7. ถิ่นที่อยู่ หมายถึง ภูมิลำเนาที่เกิดและอาศัยอยู่จนถึงปัจจุบันของนักเรียน และได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ นักเรียนในเมือง และชนบท

7.1 นักเรียนในเมือง หมายถึง นักเรียนที่เกิดและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมือง ในจังหวัดสกลนคร

7.2 นักเรียนในชนบท หมายถึง นักเรียนที่เกิดและอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาลและอยู่ห่างจากถนนหลวงไม่น้อยกว่า 5 กิโลเมตร ในจังหวัดสกลนคร

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมครั้งสุดท้ายในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ม.4 - ม.5 ของนักเรียนโปรแกรมวิทยาศาสตร์ และโปรแกรมศิลปศาสตร์แบ่งเป็น 3 ระดับคือ ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง

8.1 ระดับต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมครั้งสุดท้ายของนักเรียนต่ำกว่าคะแนน เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 25

8.2 ระดับกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมครั้งสุดท้ายของนักเรียนระหว่าง เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 25 ถึง 75

8.3 ระดับสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมครั้งสุดท้ายของนักเรียนสูงกว่าคะแนน เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 75

เอกสารแนบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ค่านิยม (Values)

ความหมายของค่านิยม

ได้มีผู้ให้คำจำกัดความและความหมายของ "ค่านิยม" ไว้หลายประการ ซึ่งผู้เป็น นักจิตวิทยา นักมานุษยวิทยา นักการศึกษาและนักปรัชญา เช่น

วูดรuff (Woodruff.1952 : 36-97) ได้กล่าวถึงค่านิยมโดยให้ความหมายว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่มีคุณค่าหรือสมาชิกในสังคมยึดถือ และยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีความหมาย และมีความสำคัญ สำหรับตน ซึ่งบุคคลจะยอมรับเอามาเป็นเป้าหมายมาตรฐาน และอุดมคติในชีวิตของตน ค่านิยม ยังสามารถเปลี่ยนจุดหมายในชีวิตของบุคคลได้ด้วย เพราะค่านิยมเป็นความเชื่อดีเกี่ยวกับสิ่งที่ดี ที่ชอบหรือสิ่งที่ไม่ดีไม่ชอบ

โรคิช (Rokeach.1969 : 125) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม คือ รูปแบบของความเชื่อ (Belief) ที่แต่ละคนยึดถือว่าควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า โดยทั่วไปค่านิยมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมเป็นมาตรฐานในการตัดสินว่า สิ่งใดเลว สิ่งใดดี และใช้ในการตัดสินพฤติกรรมของบุคคลด้วย

กู๊ด (Good.1973 : 636) ได้ให้ความหมายของค่านิยมตามแนวของสังคมวิทยาว่า ค่านิยมเป็นเรื่องของความสนใจ เช่น ค่านิยมในศิลปะก็จะเป็นความสนใจของผู้ที่นิรมลนิยม มีความซาบซึ้ง ซึ่งเกิดจากความรู้สึกของเขาเองต่องานศิลปะต่าง ๆ ค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องว่างไม่ ความสนใจของผู้ที่มีค่านิยมด้านนี้ก็จะมองไปในแง่ของเรื่องการได้ประโยชน์ เป็นต้น

ซาโรธ บัวศรี (ซาโรธ บัวศรี 2525 : 6 - 7) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง สภาพหรือการกระตือรือร้นประการที่เชื่อ หรือนิยามว่าควรยึดมั่นหรือควรกระทำ เพื่อให้บรรลุถึง ความมุ่งหมาย

อาบ นกะจิต (อาบ นกะจิต 2525 : 20) ให้ความหมายว่า คำนิยม หมายถึง คำนิยม ความเชื่อ และความเลื่อมใสสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นรูปธรรม หรือนามธรรมที่ฝังอยู่ในใจคนมีอิทธิพล ก้ากับความคิดเห็น และนำไปสู่การแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่เรียกว่า "ความประพฤติ"

กอ สวัสดิทานิช (กอ สวัสดิทานิช 2518 : 4 - 5) กล่าวว่า คำนิยม หมายถึง ความคิด พฤติกรรม และสิ่งอื่นที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่า จึงยอมรับมาปฏิบัติตาม และวางแผนไว้ระยะหนึ่ง คำนิยมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย และความนึกเห็นของคนในสังคม

พิทยา สายชู (พิทยา สายชู 2516 : 51 - 52) ให้ความหมายว่า "ค่านิยมใน ทางสังคมวิทยาเขากำหนดให้ครอบคลุมจักรวาล หมายถึง สิ่งที่มีค่านิยมคือประจำใจในการเลือก ตราบนใดที่มนุษย์ต้องเลือกตัดสินใจการกระทำของมนุษย์ต้องอาศัยคุณค่าประจำตัวเป็นเครื่องกำหนด แม้สิ่งที่เคยทำจนเคยชินเป็นนิสัย ฉะนั้น เมื่อเกิดเป็นคนแล้วจะเลือกทำอะไรต้องอาศัยคุณค่าที่ ตนมีคือเป็นเครื่องกำหนดทั้งสิ้น

ไพฑูรย์ เกรือแก้ว (ไพฑูรย์ เกรือแก้ว 2506 : 6) กล่าวว่า ค่านิยมของสังคม หมายถึง สิ่งที่น่าสนใจ สิ่งที่ดีคนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเห็น หรือกลับกลายเป็นสิ่งที่บังคับ ต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนยกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็นได้ฟังได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคม จึงเป็นวิถีของการจัดรูปความประพฤติ ที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับของความคิดที่สั่งแนบสำหรับยึดถือในการปฏิบัติของคนในสังคม

จากความหมายของคำว่า "ค่านิยม" ที่ได้มีผู้ให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงพอสรุป ความหมายของค่านิยมดังนี้

ค่านิยม หมายถึง แบบแผนการกระทำที่เชื่อหรือยึดมั่นว่ามีคุณค่าและยอมรับมาปฏิบัติตาม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของตนเองหรือสังคม

ประเภทของค่านิยม

โรคิช (Rokeach. อ้างอิงจากบังอร ภูวภิรมย์ขวัญ 2526 : 124) ได้แบ่งค่านิยมไว้ 2 ประเภทคือ

1. ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (Therminal Values) มีศูนย์กลางอยู่ในบุคคลที่เรียกว่า Self - Centered กับศูนย์กลางระหว่างบุคคลหรือสังคมเรียกว่า Society - Centered บุคคลที่มีค่านิยมอยู่ที่ความต้องการความสงบสุขทางใจเป็นสำคัญ แสดงว่าค่านิยมแบบมีศูนย์กลางอยู่ในตนเอง บุคคลที่มีค่านิยมอยู่ที่การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์หรือสันติสุขในโลก แสดงว่ามีค่านิยมแบบศูนย์กลางอยู่ระหว่างบุคคลหรือสังคม

2. ค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental Values) มีศูนย์กลางด้วยกัน 2 ด้านคือ ด้านจริยธรรมและความสามารถจึงเรียกว่าค่านิยมเชิงจริยธรรม (Moral Values) เน้นถึงวิถีปฏิบัติระหว่างบุคคล เพื่อแสดงจริยธรรมระหว่างบุคคล ถ้าละเมิดค่านิยมนี้บุคคลจะรู้สึกสำนึกผิดและไม่สบายใจเพราะมีมโนธรรม (Conscience) ภายในใจ ทำให้เกิดความรู้สึกละอายต่อมาเป็นที่ตนปฏิบัติไป ค่านิยมประเภทนี้จะช่วยควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ให้ประพฤติผิดกฎเกณฑ์ของสังคม มีการยับยั้งชั่งใจ ยับยั้งสติอารมณ์พอสมควร ค่านิยมวิถีปฏิบัติอีกด้านหนึ่งคือค่านิยมเชิงความสามารถ (Competence Values) มีวิถีปฏิบัติอยู่ที่ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของตนเอง ถ้าบุคคลมีความนิยมอยู่ที่ความขยัน อดทนและอดกลั้น เขาจะมีวิถีปฏิบัติแบบพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรทำงาน ไม่ย่อท้อ มานะ และไม่สรุ่ยสุร่าย

สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี 2525 : 10-11) ได้แบ่งค่านิยมไว้ 2 ประเภทคือ

1. ค่านิยมพื้นฐาน (Basic Values) ประกอบด้วยค่านิยมดังต่อไปนี้
 - 1.1 กัลยาณธรรม (Moral Values)
 - 1.2 คุณธรรม (Ethical Values)
 - 1.3 ธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม (Cultural Values)
 - 1.4 กฎหมาย (Legal Values)

2. ค่านิยมวิชาชีพ (Professional Values)

2.1 คุณค่าการในชีวิตของตน

2.2 วินัยของวิชาชีพของตน

2.3 มารยาทของวิชาชีพของตน

2.4 พระราชบัญญัติเกี่ยวกับวิชาชีพโดยตรง

ประเภทของค่านิยมพื้นฐาน

ค่านิยมพื้นฐานตามแนวของคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแบ่งได้เป็น 3 ประเภท (เกียรติศักดิ์ อธิยานันท์ 2525, 34 - 35)

1. ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง (Self-oriented Value) ได้แก่ ค่านิยมการประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเองและความมีสติปัญญา
2. ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม (Society-oriented Value) ได้แก่ ค่านิยมความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความมีวินัยและการมีคุณในคุณธรรม
3. ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ (Nation-oriented Value) ได้แก่ ค่านิยมความรักชาติ

แขนงและประเภทของค่านิยม

พนัส หันนาถิ่นทร์ (พนัส หันนาถิ่นทร์ 2520 : 26 - 27) ได้แบ่งค่านิยมไว้

2 ลักษณะ คือ แขนงของค่านิยมและประเภทของค่านิยม

ก. แขนงของค่านิยม 3 แขนง คือ

1. แขนงที่ว่าด้วยจริยธรรม (Ethical Value) เป็นแขนงที่พิจารณาคุณค่าในด้านการประพฤติของมนุษย์ทางด้านการจริยธรรม ถ้าสอนในศาสนาส่วนใหญ่จะเพ่งเล็งถึงด้านจริยธรรมของมนุษย์เป็นสำคัญ
2. แขนงที่ว่าด้วยสุนทรียภาพ (Aesthetical Value) เป็นแขนงที่พิจารณาคุณค่าในด้านการงามที่แสดงออกโดยสื่อต่าง ๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี การแสดง เป็นต้น

3. แบบแผนที่ว่าด้วยสังคม - การเมือง (Socio - political Value) เป็นแบบแผนที่พิจารณาถึงคุณค่าทางสังคมและการเมือง (รวมทั้งเศรษฐกิจ) ที่มีอยู่ในสังคม สิ่งที่เรานั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่อย่างมาก ก็มักจะเป็นค่านิยมแบบหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะเกี่ยวพันกับความเป็นไปในชีวิตแล้ว ยังมีลักษณะที่เคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการพิจารณาค่านิยมอยู่เสมอ

ข. ประเภทของค่านิยมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีคุณค่าในการใช้สอยหรือเป็นเครื่องมือ (Instrumental Values) หมายถึง คุณค่าที่เกิดขึ้นจากการใช้เพื่อให้เกิดอย่างอื่นสืบตามมา เช่น ครูสอนคณิตศาสตร์ก็หวังจะให้เด็กผลที่จะนำไปใช้ในวิชาประจำวันหรือใช้ในการเรียนวิทยาศาสตร์ต่อไป เป็นต้น เมื่อพิจารณาจากวิชาคณิตศาสตร์ในด้านนี้ วิชาคณิตศาสตร์ก็มีคุณค่าในฐานะเป็นเครื่องมือที่จะใช้ให้เกิดผลอย่างอื่นมิใช่เพื่อตัวของตัวเอง

2. ประเภทที่มีคุณค่าภายใน (Intrinsic Values) หมายถึง คุณค่าที่มีอยู่ในตัวของสิ่งของต่าง ๆ อยู่เป็นนัย ๆ มีอยู่ในตัวของมันเอง ไม่ได้พึ่งสิ่งใด และมีลักษณะโดยเฉพาะ เช่น โต๊ะนั่งของนักเรียน ก็มีประโยชน์สำหรับให้เด็กเรียนนั่งเรียนในห้องเรียน ไม่ได้ตั้งใจจะนำไปใช้ในสิ่งอื่น เป็นต้น

ชนิดของค่านิยม

อัลพอร์ท (Allport, 1957 อ้างอิงจาก ศิริวรรณ ทองมิตร 2525 : 35) ได้แบ่งค่านิยมไว้ 6 ชนิด และเชื่อว่าการดำรงชีวิตของบุคคลจะเข้าลักษณะใดลักษณะหนึ่งในค่านิยม 6 ชนิด คือ

1. ค่านิยมทางวิชาการ (Theoretical Value) ค่านิยมประเภทนี้เป็นแรงจูงใจให้บุคคลต้องการศึกษาหาความรู้ ความจริง พวกนี้มักจะเป็นพวกนักปราชญ์หรือนักวิทยาศาสตร์

2. ค่านิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Value) เป็นค่านิยมที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลสนใจ สนใจ ได้รับความสะดวกทางกาย จึงยอมงานที่จะนำไปสู่ความมั่งคั่ง เช่น เกษตรกร ธุรกิจ การผลิต การตลาด และการค้า เป็นต้น

3. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Value) เป็นค่านิยมที่จะช่วยให้บุคคลเกิดความพอใจในประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสต่าง ๆ เช่น ความสวยงาม ความกลมกลืนกัน เป็นต้น

4. ค่านิยมทางสังคม (Social Value) เป็นแรงจูงใจให้บุคคลสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการเข้าร่วมกับสังคมมีความรักเพื่อนมนุษย์ บุคคลพวกนี้จึงมีจุดหมายอยู่ที่บุคคลพวกอื่น จึงเป็นคนที่มีความกรุณา เห็นใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว

5. ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) เป็นค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลสนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องระเบียบอันศักดิ์สิทธิ์ของส่วนรวม บรรดาภรณ์อันศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา จะถือคำสั่งสอนของศาสนาเป็นสัจจะอย่างเคร่งครัด เพื่อความมั่นคงในชีวิต

6. ค่านิยมทางการเมือง (Political Value) ค่านิยมประเภทนี้ช่วยให้บุคคลแสวงหาอำนาจ ยังมีการแข่งขันหรือดิ้นรนมากก็แสดงว่ามีแรงขับทางอำนาจสูง

ฟีนิกซ์ (Phenix, 1958 อ้างอิงจาก สมโภชน์ สมบูรณ์ 2525 : 14 - 15) ได้กล่าวถึงค่านิยมว่าเป็นที่เกี่ยวข้องกับความชอบและความสามารถ แยกความชอบอย่างหนึ่งออกจากความชอบอย่างอื่น ๆ โดยวิธีแสดงออกของค่านิยมที่เห็นได้ชัดคือ ความสนใจและความปรารถนาของบุคคลนั้นและได้แบ่งค่านิยมของบุคคลออกเป็น 6 ชนิด คือ

1. ค่านิยมทางวัตถุ (Material Value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับร่างกายของเราหรือปัจจัยสี่อย่างในการดำรงชีวิตของมนุษย์อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

2. ค่านิยมทางสังคม (Social Value) เป็นค่านิยมที่ก่อให้เกิดความรักและความสัมพันธ์ในสังคม

3. ค่านิยมทางความจริง (Truth Value) เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความจริงซึ่งเป็นค่านิยมที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้ต้องการความรู้ เช่น นักปราชญ์ และนักวิทยาศาสตร์ที่ค้นคว้าเกี่ยวกับกฎธรรมชาติ

4. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) เป็นค่านิยมที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

5. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Value) เป็นความซาบซึ้งในความดีและความสวยงามของสิ่งของต่าง ๆ

6. ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนาความสมบูรณ์ของชีวิต ซึ่งรวมความรัก และความบูชาทางศาสนาด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ดำเนินการวิจัยค่านิยมที่พึงประสงค์ของคนไทยทั่วประเทศ (2523) และได้กำหนดค่านิยมที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนต่อการปลูกฝังแก่เยาวชนไทย 9 ประการ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่

1. การประหยัดและประมาณตนเพื่อการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย
2. ความมุ่งมั่นทำงานเพื่องานโดยตระหนักว่างานคือชีวิต
3. ความไม่หาความรู้และใช้สติปัญญา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
4. ความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน เคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น
5. ความสามัคคีและความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคมโดยกระทำความดีมีประโยชน์ต่อหมู่คณะและไม่ทำให้อื่นเดือดร้อน
6. การรักษาความเป็นเอกราชของชาติ ภูมิใจในความเป็นไทย รักไทย นิยมไทย ยินดีสละเพื่อชาติแน่วแน่ชีวิต
7. การยึดมั่นในศาสนาธรรม เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิต
8. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ขอบังคับ กฎเกณฑ์ และระเบียบแบบแผน โดยเคร่งครัด เพื่อความสงบสุขของสังคม
9. การเคารพตนเอง พึ่งตนเอง และไม่ทอดทิ้งบิดาชีวิต

ลักษณะของค่านิยม

โรคีส (Rokeach, 1968 อ้างอิงจาก สุนทรี โกมิน และสนธิ สมัการ 2522:12) มีความเชื่อข้อสันนิษฐาน (Assumption) เกี่ยวกับธรรมชาติของค่านิยมของมนุษย์ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. จำนวนค่านิยมแต่ละคนมีอยู่ไม่มากนัก และอยู่ในชายที่จะวัดและศึกษาได้
2. ความแตกต่างของ "ค่านิยม" จะแสดงออกทางระดับ (degree)
3. ค่านิยมต่าง ๆ สามารถจัดรวมกันเป็นระบบค่านิยมได้ (Value systems)
4. ค่านิยมมนุษย์สามารถสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม สังคม และสถาบันสังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม
5. ผลที่ตามมาคือค่านิยมของมนุษย์ในเกือบทุกรูปแบบที่นักสังคมศาสตร์สนใจจะศึกษาวิเคราะห์

หน้าที่และความสำคัญของค่านิยม

หน้าที่ของค่านิยม (สุนทรี โคมิน และสันติ สัมภักการ 2522 : 22 - 24) นั้นแบ่งได้ 3 ประการคือ

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นมาตรฐาน (Standards) ที่ใช้นำการกระทำพฤติกรรมปฏิบัติหลายทางคือ
 - 1.1 ค่านิยมจูงบุคคลให้แสดงจุดยืนของเขาในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมออกมาเห็นได้ชัด
 - 1.2 ค่านิยมเป็นตัวช่วยกำหนดให้บุคคลเลือกนิยามอุดมการณ์ทางการเมืองทางอุดมการณ์มากกว่าอุดมการณ์อื่น ๆ
 - 1.3 ค่านิยมเป็นรหัสลับที่ช่วยนำการกระทำให้บุคคลประพฤติและแสดงตัวต่อผู้อื่นตามที่ประพฤติเป็นปกติอยู่ทุกวัน
 - 1.4 ค่านิยมเป็นรหัสลับที่ใช้การประเมินตัดสิน การชื่นชม ยกย่อง และการตำหนิติเตียนตัวเองและการกระทำของผู้อื่น
 - 1.5 ค่านิยมเป็นจุดศูนย์กลางของการศึกษากระบวนการเปรียบเทียบ (Study of Comparison Process) ถือใช้ค่านิยมเป็นรหัสลับในการเปรียบเทียบว่าบุคคลมีค่านิยมความสามารถเท่ากับผู้อื่นมากน้อยแค่ไหน

1.6 ค่านิยมเป็นพลังที่ช่วยในการชักชวนหรือสร้างประสิทธิผลต่อคนอื่น โดยสามารถบอกได้ว่า ความเชื่ออันไหน สันติจิตใจดีด้านและการกระตือรือร้นรวมทั้งพยายามที่จะเปลี่ยน

1.7 ค่านิยมเป็นพลังที่มักใช้พื้นฐานสำหรับกระบวนการให้เหตุผลค่าความดีและการกระทำของตน (Process of nationalisation) เพื่อชำระไว้ซึ่งศักดิ์ศรีตนเอง (Self - esteem)

2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นที่รวมของหลักการและเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เรารู้มาเพื่อช่วยให้ตัดสินใจเลือกระหว่างทางเลือกต่าง ๆ และเป็นการช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

3. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ความต้องการของมนุษย์โดยถือว่าค่านิยมเป็นองค์ประกอบของแรงจูงใจในตัว เช่นเดียวกับองค์ประกอบทางด้านความรู้ดีการมองและพฤติกรรมค่านิยม "วิถีปฏิบัติ" เป็นแรงจูงใจก็เพราะวิถีปฏิบัติที่ดีกว่าที่ที่สุด(idealized) เป็นวิถีทางหรือเป็นเครื่องมือที่ช่วยนำไปสู่เป้าหมายปลายทางที่ปรารถนาในทาง "ค่านิยมจุดหมายปลายทาง" ค่านิยมจุดหมายปลายทางเป็นแรงจูงใจที่เป็นเป้าหมายที่เหนือกว่า (Super goal) เป้าหมายเร่งด่วนเฉพาะหน้า (Urgent immediate goal)

คุณสมบัติของค่านิยม

วิลเลียม (William, 1964 อ้างอิงจาก วัชรกุล ศรีสุราษฎร์ 2525 : 13 - 19) ได้ให้ความคิดเห็นว่าค่านิยมนั้นจะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติดังนี้

1. มีพื้นฐานความดีอย่างหนึ่ง ซึ่งมากกว่าความรู้ดีธรรมดาของบุคคล
2. มีผลบังคับให้บุคคลปฏิบัติตามและมีผลผลักดันทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทางอารมณ์บุคคล
3. มีมาตรการที่จะทำให้บุคคลตัดสินใจว่าจะเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในการเลือกทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

เรย์ ฮาร์มัน และไซมอน (Raths, Harmin and Simon. อ้างอิงจาก ทิสนา แซมมณี 2516 : 41 - 54) ได้รวมกันศึกษาค่านิยมและพบว่า ค่านิยมมีลักษณะ 7 ประการ คือ

1. จะต้องเป็นค่านิยมที่บุคคลเลือกอย่างอิสระเสรี ไม่มีใครบังคับให้เลือก
2. จะต้องเป็นค่านิยมที่บุคคลนั้นเลือกจากหัวใจเลือกหลายตัว ไม่ใช่ยอมรับจากสิ่งที่มีอยู่เพียงสิ่งเดียว
3. จะต้องเป็นค่านิยมที่บุคคลนั้นใช้พิจารณาหาวิเคราะห์ผลดีผลเสียของตัวเลือกหลายๆตัวเสียก่อน แล้วจึงเลือกเอาเพียงสิ่งหนึ่งโดยมีเหตุผลที่ทันพอใจ
4. จะต้องเป็นค่านิยมที่บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเลือกนั้น
5. จะต้องเป็นค่านิยมที่บุคคลนั้นยอมรับอย่างเปิดเผย ยินดีจะยอมรับและกล่าวสนับสนุนสิ่งนั้น
6. จะต้องเป็นค่านิยมที่บุคคลนั้นมีติดปฏิบัติไม่ใช่เพียงพูดหรือยอมรับเพียงอย่างเดียว
7. จะต้องเป็นค่านิยมที่ปฏิบัติซ้ำบ่อย ๆ ไม่ใช่ปฏิบัติเพียงครั้งเดียว

การเกิดค่านิยม

การเรียนรู้การเริ่มต้นที่ความต้องการจึงจะได้ผลดี ถ้ายังไม่มีความเป็นเด่นชัดยอมรับได้ด้วยความเห็นอกเห็นใจยิ่ง เมื่อเกิดความจำเป็นแล้วขั้นต่อไปก็เกิดความชอบ (Preference) ความชอบนี้ย่อมกระตุ้นให้เกิดความนิยมหรือความเข้าใจในคุณค่าหรือค่านิยม (Value) ขึ้นมา (สาโรช บัวศรี 2525 : 9) และที่เกิดค่านิยมนี้จะเจริญงอกงามขึ้นจิตใจคนได้ก็จะขึ้นกับปัจจัยสองประการ (อาบ นทะจติ 2525 : 21) คือ สภาพจิตใจ และร่างกายที่ได้มาโดยธรรมชาติ เรียกว่า อุปนิสัย พรสวรรค์ พันธุกรรม เพศและวัย ประการหนึ่งและการเลี้ยงดู การจงใจ การให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมและธรรมชาติหรือวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ อีก ประการหนึ่ง

พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์ 2521 : 18 - 19) ได้กล่าวถึงการเกิดค่านิยมในทั่วไปว่า "...ค่านิยมเกิดขึ้นจากประสบการณ์ของแต่ละคนที่ได้มาจากการวินิจฉัยด้วยตนเอง ค่านิยมเป็นกำลังหนักให้คนประพฤติอย่างนั้นอย่างนี้ เราทราบว่าค่านิยมของคนได้จากความประพฤติปฏิบัติในภาวะต่าง ๆ ของคน เราไม่อาจตอบปัญหาค่านิยมด้วยคำตอบง่าย ๆ ว่าจริงหรือไม่ การสร้างค่านิยมขึ้นแต่ละคนจะต้องทำการเลือกกำหนดค่าและผสมผสานคุณสมบัติ

ต่าง ๆ ที่ไต่ผ่านการวินิจฉัย และการเลือกสรรเข้าเป็นแบบฉบับในการดำเนินชีวิตของตนเอง
ค่านิยมเป็นผลจากการสร้างขึ้นมาจากประสบการณ์แห่งชีวิตโดยตรง..." และค่านิยมเกิดจาก
การเรียนรู้ (พรหม ภูทัย, 2522) ดังนี้

1. คนที่ได้รับการอบรมตั้งแต่เล็ก เช่น การที่เด็กทำสิ่งที่ผิดจะได้รับการข่มขู่
หรือความขุ่นมัวจากผู้อื่น หรือการที่เด็กทำผิด จะถูกลงโทษหรือว่ากล่าว ตักเตือน
2. คนที่รับค่านิยมจากในสังคมมาเป็นของตนเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสังคมจะยอมรับ

ที่มาของค่านิยม

เนื่องจากวัฒนธรรมและสังคมที่บุคคลใช้ชีวิตมาตั้งแต่เด็กนั้นได้วางกรอบขึ้น (Shape)
คนจำนวนมากให้อยู่ในแนวทางที่คล้ายกัน เราคาดว่าความเหมือนกันในทางวัฒนธรรมจะมีผลทำให้
ลดความแตกต่างของค่านิยมระหว่างบุคคลลงไม่มากและเป็นผลมาจากการเรียนรู้ทางสังคม
(Socialization) ผ่านทางสถาบันต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ ชนชั้น และเชื้อชาติ (Rokeach
and Parker, 1970 : Kohn, 1969 อ้างอิงจาก สุนทร โสภณและสันติ สมภารการ
2522 : 35) รวมทั้งสถาบันศาสนาและการเมือง

สำหรับที่มาของค่านิยมไทย (อานนท์ อากาภิรมย์, 2525) กล่าวว่าที่มาของค่านิยมนี้
มาจาก 5 สายทางด้วยกัน คือ

1. ศาสนาพุทธ คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (96.4%) และปฏิบัติตามหลักธรรม
พุทธศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย มีการอบรมศีลธรรมหรือหลักธรรม
ทางพุทธศาสนาให้แก่บุตรหลานตั้งแต่เล็ก ๆ พุทธศาสนาจึงสร้างค่านิยมในสังคมไทย เช่นการทำ
บุญ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี การเคารพผู้อาวุโส ฯลฯ

2. ศาสนาพราหมณ์ พิธีการและราชพิธีต่าง ๆ เช่น พิธีรดน้ำในการสมรส พิธีการ
วางศิลาฤกษ์ พิธีอาบน้ำศพ พิธีทำขวัญนาค ฯลฯ

3. ระบบศักดินา สังคมไทยผูกพันกับระบบศักดินามาเป็นเวลานานตามหลักฐานทาง
ประวัติศาสตร์ ในประวัติศาสตร์ ระบบศักดินามีบทบาทสำคัญในการสร้างค่านิยมในสังคมไทย
เช่น ค่านิยมของความอยากเป็นเจ้าเป็นนาย และมีฐานะร่ำรวยก็ได้ ขอบรับราชการ ฯลฯ

4. ระบบเกษตรกรรม สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม คนไทยจึงมีความผูกพันใกล้ชิดตามสภาพท้องถิ่น คนไทยส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ชาวชนบทที่อาศัยอยู่ในละแวกบ้านเดียวกันจะรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ใครได้รับความเดือดร้อนก็จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิ และมีความรู้สึกเหมือนกับญาติพี่น้องกัน

5. ความเชื่อในอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นผลมาจากความกลัว เช่น กลัวเจ็บไข้ได้ป่วยภัยพิบัติต่าง ๆ จึงมีการกราบไหว้อ้อนวอนขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครอง ป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ ทำให้คนไทยบางคนมีค่านิยมในเรื่องการกราบไหว้บูชาเขา ตันไม้ สัตว์ เป็นต้น

ทัศนคติ (Attitude)

ความหมายของทัศนคติ

กู๊ด (Good, 1973 : 48) ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติ หมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างบุคคลหรือสิ่งใด ๆ

ชาเวอร์ (Shaver, 1977 : 168) ให้ความหมายของทัศนคติว่า ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะตอบสนองไปในทางชอบหรือไม่ชอบ ต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะในสังคม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 3) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึงความเห็นซึ่งมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ เป็นส่วนที่พร้อมจะแสดงปฏิกิริยาเฉพาะอย่าง ต่อสถานการณ์ภายนอก

จากความหมายของทัศนคติที่ผู้ให้ความหมายไว้ดังกล่าวข้างต้น จึงขอสรุปความหมายของทัศนคติ ดังนี้

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของหรือเหตุการณ์ในทางบวกหรือทางลบ

องค์ประกอบของทัศนคติ

องค์ประกอบของทัศนคติประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบด้านการรู้ (Cognitive Component) หมายถึงการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้น
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกดีต่อสิ่งใดบุคคลก็จะเกิดความรักชอบในสิ่งนั้น ในทำนองเดียวกัน ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะไม่ชอบสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) หมายถึงความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนซึ่งความโน้มเอียงนี้จะนำไปในลักษณะไม่เจาะจง แต่เป็นไปแบบกว้าง ๆ

มอริส (Morie, 1979 : อ้างอิงจาก บัณฑิต ภูวภิรมย์ขวัญ 2526 : 107) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของทัศนคติว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. ความเชื่อ (Beliefs) รวมทั้งความจริง (Facts) ความคิดเห็น (Opinions) และความรู้สึกทั่วไป (General Knowledge) ที่มีต่อสิ่งสิ่งนั้น
2. ความรู้สึก (Feelings) รวมไปถึงความรักเกลียดชอบ ไม่ชอบ และการประเมิน (Evaluation) สิ่งต่าง ๆ
3. แนวโน้มจะแสดงพฤติกรรม (Tendency to Behavior) หรือการกระทำ (Action) อย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้น ความคิดเห็น (ความเชื่อ) และความรู้สึกที่มีต่อที่อยู่ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีก็ได้

ลักษณะของทัศนคติ

ชอร์และไรท์ (Shaw and Wright, 1967 อ้างอิงจาก วิทยาภรณ์ ชัยชลภพ 2525 :

6) ได้กำหนดให้ลักษณะของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นผลหรือขึ้นอยู่กับการณ์ที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้าและแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายใน ที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรม

2. พัฒนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองหรือเป็นผลมาจากลักษณะโครงสร้างภายในตัวบุคคลหรือพฤติกรรม
3. พัฒนคติของบุคคลจะแปรค่าไถ่ทั้งด้านคุณภาพและความเข้ม โดยจะครอบคลุมช่วงของพัฒนคติ (Continuum) นั้น ซึ่งแปรค่าไถ่ทั้งมาก ปานกลางและน้อย นั่นคือ พัฒนคติทางบวกและทางลบ
4. พัฒนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะมีความคงที่และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

พัฒนาการทางพัฒนคติเกี่ยวกับค่านิยม

- พัฒนาการทางพัฒนคติจะเป็นไปตามลำดับขั้นไปสู่ค่านิยมและบุคลิกภาพ (เอ็ดเวิร์ด โสวาสินธุ์ 2516 : 11) ดังนี้คือ
1. มีความรู้สึกและมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเรานั้น ๆ
 2. มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่บุคคลนั้นยอมรับ และจัดเรียงลำดับลักษณะการตอบสนองนั้น ๆ
 3. จัดสร้างค่านิยมภายใต้เงื่อนไข ข้อตกลงของสิ่งเร้าตามลำดับขั้นของแบบแผนในการสร้าง
 4. จัดระเบียบค่านิยมเหล่านั้น ให้อยู่ในระบบนิเวศแห่งตน
 5. จัดนำค่านิยมเหล่านั้น มาสร้างเป็นปรัชญาชีวิต ซึ่งจะก่อรูปเป็นอุปนิสัยหรือคุณลักษณะของแต่ละบุคคล และจะหลอมตัวเป็นบุคลิกภาพของคนนั้น

เอกสารเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ค่านิยมของบุคคลมักจะเริ่มต้นจากประสบการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน เมื่อมีการเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสังคม บุคคลมักจะสร้างสมค่านิยมของตนเองขึ้นเรื่อย ๆ เช่น เด็กที่เจริญเติบโตจากครอบครัวที่มีความนิยมเรื่อง ๆ เงิน" เด็กจะรับเอาค่านิยมเรื่องเงินไว้ในตนเองและเห็นความสำคัญของเงินมากกว่าสิ่งอื่น ๆ แต่ถ้าเด็กเติบโตจากครอบครัวที่พ่อแม่มีความนิยมเรื่องเกียรติยศชื่อเสียง ความมีวินัยในตนเองเด็กจะรับเอาคุณลักษณะต่าง ๆ มาเป็นของตนเอง ทั้งนี้ต้องสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู (บ๊องอร์ ฐวาทรมยชัย 2526 : 125)

นักจิตวิทยาเน้นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา เพราะบิดามารดาเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเหมาะสม เนื่องจากบิดามารดาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตั้งแต่แรกเกิด ดังที่ฟรอยด์ (Freud. อ้างอิงจาก Hall & Lindzey. 1970 : 44 - 46) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กไว้ว่า จะพัฒนาขึ้นในช่วง 5 ขวบแรกของชีวิต หลังจากนั้นจะเป็นการเพิ่มพูนรายละเอียดปลีกย่อยจากโครงสร้างพื้นฐาน เด็กที่ปล่อยให้ละเลยมีแนวโน้มจะเลียนแบบบิดามารดามากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอบอุ่น โดยเด็กหวังว่าเขาจะได้รับความรักจากบิดามารดาขึ้นมา

อีริกสัน (Erickson, 1963) ได้เน้นการปฏิบัติของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพโดยให้ความสำคัญของเด็กว่าเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ ซึ่งรอบตัวเด็กจึงเป็นสิ่งแปลกใหม่และน่าตื่นเต้น ฉะนั้นสิ่งแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ทำให้เด็กมีความสุข จะมีผลทำให้เด็กเป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไว้วางใจผู้อื่น มีความเป็นอิสระ ชัยชนะเหนือเพศตรงข้ามของตนเอง แต่หากในวัยเด็กประสบสิ่งที่ไม่พึงพอใจจะทำให้เด็กขาดความสุข จะทำให้เด็กเป็นผู้มองโลกในแง่ร้าย ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ขลาด อาย รู้สึกต่ำทราม และสับสนในบทบาท

เซียร์ (Sear. อ้างอิงจาก นิภา ทองไทย 2525 : 12) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นเครื่องตัดสินพัฒนาการของเด็กและเห็นว่าพัฒนาการที่ต่อเนื่องการเคลื่อนไหวระยะที่เด็กใช้ในการติดต่อกับพ่อแม่ มีผลต่อพฤติกรรมปัจจุบันของเด็ก และมีผลต่อพฤติกรรมในอนาคตของเด็กด้วย นอกจากนี้เซียร์เห็นว่าการจูงใจการเสริมแรงเพื่อให้เด็กแสดงพฤติกรรมออกมาได้รับจากพ่อแม่ การฝึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ จะช่วยให้ปรับพฤติกรรมของเด็กได้ ดังนั้นสภาพแวดล้อมของพ่อแม่จึงเป็นจุดสำคัญของการพัฒนาการต่าง ๆ ของเด็ก

แอดเลอร์ (Adler. อ้างอิงจาก ปราณีต สุขอุดม 2514 : 12) ได้เน้นถึงความสำคัญของความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มว่าเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และสามารถอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ได้ คือเมื่อทารกเกิดมาได้มีการปะทะสัมพันธ์กับคนที่อยู่รอบตัว อยู่ในกระบวนการเรียนรู้ อยู่ในขอบเขตกฎเกณฑ์ของสังคมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กสังเกตและรับไว้จาก

ครอบครัวจะพัฒนาขึ้นเป็นทัศนคติ ความเชื่อและบุคลิกภาพของเด็กในที่สุด "... ดังนั้นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาการของเด็กก็คือครอบครัว เด็กไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติใด วัฒนธรรมใด หรือศาสนาใดก็ตาม การเจริญเติบโตของเด็กทั้งทางกายและทางจิตใจ ต่างก็มีมาจากการผสมผสานภายในครอบครัว..." (สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม 2516 : 224)

เฮอร์ล็อก (Hurlock, 1965:434) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า เด็กจะเลียนแบบอย่างของพฤติกรรมในครอบครัว ซึ่งพ่อแม่จะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นต้นกำเนิดในการอบรมสั่งสอนให้เด็กมีพฤติกรรมยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับตนเองได้ จากการเสริมแรงจากครอบครัว

มัสเสน (Mussen, 1963) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิต ควรมีพื้นฐานการให้ความรักและความอบอุ่นเป็นสำคัญ และเมื่อเด็กโตขึ้นเขาจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะเสริมสร้างพัฒนาการให้กว้างขวางออกไป ซึ่งสภาพแวดล้อมและทัศนคติของพ่อแม่ เขามีอิทธิพลต่อเด็กโดยเฉพาะแบบแผนของครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูรวมทั้งพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของเด็กโดยตรงและการเรียนรู้ทางสังคม (Mussen and Conger, 1965 : 193) ครั้งแรกเกิดขึ้นที่บ้านด้วยการที่เด็กมีความสัมพันธ์กับสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ของเขา ดังนั้น วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กจึงมีผลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจของเด็กทั้งปัจจุบันและอนาคต

ซิมมอนส์ (Symonds, อ้างอิงจาก ศิริพร พลัมวิวัฒน์ 2511 : 25) ได้ศึกษาพบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพของบุตรดังนี้

1. พ่อแม่ที่ปล่อยปละละเลยบุตร บุตรจะมีลักษณะเป็นคนเก้าวร้าว เจ้าคิดเจ้าแค้น ชอบพูดปด ลักเล็กขโมยน้อย และชอบหนีโรงเรียน
2. พ่อแม่ที่ประคบประหงมบุตรมากเกินไป บุตรจะเป็นคนที่มีลักษณะไม่ให้ความร่วมมือ หึงตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. พ่อแม่ที่มีอำนาจเหนือบุตร บุตรจะเป็นคนเจ้าระเบียบ สุภาพเรียบร้อยอยู่ในโอวาท สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ สอนง่าย สงบเสงี่ยม ขาดความคิดริเริ่ม ขาดการตัดสินใจด้วยตนเอง

4. พ่อแม่ที่ยอมจำนนต่อบุตร บุตรขาดความรับผิดชอบ ไม่อยู่ในโอวาท เป็นแก้ว
ต้องทิ้ง และทำอะไรตามใจชอบ

บอลด์วิน (Baldwin, 1945) แบ่งนิทของการยอมรับเลี้ยงดูออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ
คือ ยอมรับ ไม่ยอมรับ และไม่มีความแน่นอน จากการสำรวจในกรณีที่พ่อแม่ยอมรับเด็ก จะแบ่งออก
ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตามใจแต่ไม่ใช้ประชาธิปไตย กลุ่มที่พ่อแม่ปกป้องมากเกินไป กลุ่มที่ใช้
ประชาธิปไตยแต่ไม่ตามใจเป็นการยอมรับที่มีขอบเขต

บอลด์วิน พบว่าโดยทั่วไปแล้วการยอมรับมี 3 แบบ คือ

1. ประชาธิปไตยเทียม แบบนี้พ่อแม่จะยอมให้ลูกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่ในเวลา
เดียวกันจะไม่ให้อิสระภาพในการที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องสำคัญ ๆ
2. ประชาธิปไตยแบบวิทยาศาสตร์ พวกนี้จะมีความรักเด็ก แต่ไม่ค่อยจะแสดงออก
เด็กไม่เกิดความรู้สึกอบอุ่น แต่เขาพยายามจะไปประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง
3. ประชาธิปไตยแบบอบอุ่น เด็กจะมีความอบอุ่นแล้ว ได้รับการยอมรับในทางที่ถูก
และรู้สึกว่าเป็นประชาธิปไตยด้วย

ซีयर และคณะ (Sear and Others, อ้างอิงจาก ประจักษ์ เล็กสวาสส์ 2517:11)
พบว่าพ่อแม่ที่เข้มงวดกวดขันมากจะควบคุมบุตรในลักษณะต่อไปนี้ คือ ความไม่ลงรอยของเด็กมักปกปิด
มากเกินไป ความประณีต ความเป็นระเบียบของงาน และเครื่องตกแต่งบ้าน การกำหนดให้ทำ
การบ้าน การดูโทรทัศน์ เวลาไปนอน การเสี่ยงดัง และการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่

เคโซ ส่วนานนท์ (เคโซ ส่วนานนท์ 2500 : 67 - 68) ได้กล่าวถึงการยอมรับ
เลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีบุตรในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อบุคลิกภาพของบุตรใน
อนาคต ดังนี้

1. บิดาจะเฉยไม่เอาใจใส่ต่อบุตรยอมทำให้บุตรมีตัว เปรูสึกไม่ปลอดภัยทางอารมณ์
รู้สึกว่ามีชีวิตที่เพ้อฝันไม่มั่นคง และมักส่งผลให้มีพฤติกรรมออกมาในรูปการปฏิเสธ เป็นคนที่ขาด
ความรัก รวมทั้งยังให้ความรักแก่ใครไม่เป็นด้วย

2. บิดาที่ปกป้องคุ้มครองด้วยการบังคับ ออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา จะทำให้บุตรผู้นั้นขาดความเกรงใจ เริ่มขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีแนวโน้มจะต้องพึ่งผู้อื่นตลอดเวลา และเป็นผู้ที่ยอมผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา บิดาที่ใช้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดยอมทำให้บุตรมีลักษณะลงโทษตัวเอง และมักมีพฤติกรรมที่รุนแรงทางเพศ

3. บิดาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำหรือหย่าร้างกัน บุตรจะมีความกระวนกระวายใจ มีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มั่นใจในตนเอง มองโลกในแง่ไม่ร่าเริง และขาดเยือกเย็นในการเสริมลักษณะของตนเองด้วย

4. บิดาที่ยึดมั่นและเคร่งครัดในศีลธรรมจรรยาอย่างมาก ย่อมจะมีผลให้บุตรมีโอกาสสร้างความสำเร็จในชีวิตได้อย่างถึงที่สุด และทำให้มีแนวโน้มที่เกิดความขัดแย้งทางใจอย่างรุนแรงขึ้นได้ และอาจจะทำให้กลายเป็นคนลงโทษตัวเอง ไม่เห็นคุณค่าของตนเองด้วย

5. บิดามารดาที่มีศีลธรรมหย่อนยาน บุตรจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมหย่อนยานไปด้วย มีทัศนคติที่สังคมไม่พึงปรารถนา และอาจต้องแก้ปัญหาของสังคมในที่สุด

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2516 : 64) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูบุตรของคนไทยในระบบสังคมนิยมเดิมว่า “ไม่เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง เน้นการพึ่งพาอาศัย และเชื่อฟังผู้ใหญ่ แบบตามหลักผู้ใหญ่หมาไม่กัด อบรมแบบให้ความปกป้องคุ้มครองท่านเองเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ให้ความรักแต่ไม่ลงเฝ้าเงา ไม่เน้นการเหตุผล เน้นการเสียสละ จากการฝึกแบบไม่พึ่งตนเองนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่กล้าทำอะไรด้วยตนเอง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง”

จากทฤษฎีต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าบิดามารดาที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพของบุตรคือการที่ปรารถนา การปฏิบัติของบิดามารดาที่มีต่อบุตร จะทำให้เด็กเรียนรู้ เลียนแบบพฤติกรรม หรือเทียบเคียงพฤติกรรมของบิดามารดา การเจริญเติบโตทางด้านบุคลิกภาพ ต่างก็มาจากประสบการณ์ในครอบครัว ครอบครัวจึงเป็นต้นกำเนิดในการอบรมสั่งสอน ให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยมีการปรับพฤติกรรมด้วยการเสริมแรงรวมทั้งการเลียนแบบ นอกจากนี้ยังขึ้นกับแบบแผนการอบรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรม และทัศนคติของเด็กในลักษณะต่าง ๆ กันซึ่งแล้วแต่แบบการอบรมเลี้ยงดูและปริมาณการอบรมเลี้ยงดูมากและน้อยในแต่ละแบบการอบรมเลี้ยงดูนั้น

การวิจัยการอบรมเลี้ยงดูกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ในด้านการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยของเด็ก การมีวินัยจะรวมทั้งการมีวินัยในตนเองและการมีวินัยในสังคมพบว่า เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู จากผลการวิจัยของวิชาวานัน มูลสถาน (วิชาวานัน มูลสถาน, 2523) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง นอกจากนี้ตัวพยากรณ์ที่สำคัญที่ส่งเสริมการมีวินัยในตนเองได้แก่ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ส่วนด้านการมีวินัยในสังคมนั้น วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ 2517 : 167 - 175) พบว่า วัยรุ่นที่รายงานตัวว่าถูกเลี้ยงดูแบบรักมาก จะมีวินัยทางสังคมสูงกว่าวัยรุ่นที่เชื่อ ว่าตนถูกควบคุมมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของปราณีต สุขอุดม (ปราณีต สุขอุดม 2514 : 71 - 73)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2519) ได้ประมวลผลการศึกษาลักษณะในประเทไทยพบว่า เด็กและเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการรักจากผู้เลี้ยงดูมากมีวินัยมากกว่าเด็กที่ได้รับการรักน้อย ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีวินัยในตนเองน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการควบคุมน้อย

เสรีเกียรติ พรหมสุข (เสรีเกียรติ พรหมสุข 2523 : 115) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดี พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ ที่ศึกษาคือการลงโทษแบบคาดหวัง เอาจากเด็ก ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี

ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี เอาจใจช่วยเหลือในการศึกษา จะพบว่าเป็นเด็กมีความสุข มีความรู้ ความเข้าใจความเป็นไปของสังคมและโลกดี มีสิ่งยึดถือ มีอุดมการณ์ เป็นของตัวเอง ไม่หันเหตามสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนเกินไป จากการศึกษาของมัวร์ (Moore, 1957: 2192) ปรากฏว่าค่านิยมนี้ช่วยให้การศึกษาและสังคมของนักเรียนเจริญก้าวหน้า และนักเรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของประเทศชาติของตนด้วย

ผลการวิจัยด้านการมีวินัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมาก และรักน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อย มีผลต่อการมีวินัยในตนเอง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ไม่ปรากฏผลการวิจัย สำหรับด้านคุณธรรมในศาสนา พบว่า มีความสัมพันธ์กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ด้านความรักสำนึกนี้ ไม่ปรากฏผลการวิจัยแต่อย่างใด

เอกสารและการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์กับตัวแปรสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและตัวแปรภูมิหลัง

เอกสารเกี่ยวกับการมีวินัย

วินัยเป็นคุณลักษณะการจัดระบบภายในตนเอง หรือควบคุมจากภายในตนเอง ซึ่งบุคคลพัฒนาไปตามความรับรู้ของตน โดยบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น ในการกำหนดว่าเด็กจะเป็นอย่างไรต่อไป นั้นการควบคุมจากภายในตนเองสำคัญกว่าความต้องการ การมองเห็นและการยอมรับของคนอื่น จากการแสดงของเด็ก (Hopkins.1945 : 260-261) นอกจากนั้น นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ 2515 : 155 - 157) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของวินัยทั้งหลายนั้น มิใช่การควบคุมพฤติกรรมของเด็กไปตามแนวที่ผู้ใหญ่ต้องการ ความมุ่งหมายที่แท้จริงของวินัยทั้งหลายนั้น ก็เพื่อให้เด็กเกิดความต้องการที่จะทำสิ่งดีและเป็นประโยชน์แก่สังคม ด้วยตนเองมิใช่จากสิ่งแวดล้อม หรือจากบังคับของบุคคลใกล้เคียง วินัยก็มีลักษณะเกิดการผลักดันภายในตัวเด็กเองมากกว่าแรงบังคับจากภายนอกและเมื่อใดก็ตามที่เด็กได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพดังกล่าว เด็กจะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ เด็กไม่มีความขัดแย้งในตนเอง และพฤติกรรมจะเป็นแบบแผนเดียวกัน ไม่ว่าจะอยู่ ต่อหน้าหรือลับหลัง

วิรัช วิเชียรโชติ (วิรัช วิเชียรโชติ 2516 : 87) กล่าวถึงบุคลิกภาพในสังคมแบบสังคมที่สัมพันธ์มีความต้องการความสำเร็จขั้นวิเศษ และนั่นมีบทบาทของสังคมแบบสังคมที่สัมพันธ์จะต้องอยู่บนรากฐานของความสามารถ ความสัมพันธ์จะเป็นไปตามเหตุผลมากกว่าอารมณ์ ทำให้บุคคลควบคุมตัวเองได้ ผู้เขารู้จักความสามารถสรุปกฎเกณฑ์เพื่อยึดเป็นค่านิยมของตนเองได้ จึงเกิดคามมีวินัยในตนเอง

การวิจัยเกี่ยวกับการมีวินัย

ภักตรา นิคมานนท์ (ภักตรา นิคมานนท์ 2517 : 49 - 52) ศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาคณะ ป.กศ. ชั้นปีที่ 1 และ 2 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2516 จำนวน 336 คน พบว่าวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรรณา กิจชัยน (กรรณา กิจชัยน 2517 : 79 - 80) พบว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขาย และอาชีพรับราชการ มีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน ส่วนบรรณวิภา ทองงอก (บรรณวิภา ทองงอก 2517 : 56 - 59) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก พบว่า นิสิตที่มีผู้ปกครองต่างอาชีพกับมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน

วิวัฒน์ อัสวานิชย์ (วิวัฒน์ อัสวานิชย์ 2523 : 55 - 56) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย พบว่ามีความแตกต่างกันเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กในกรุงเทพฯ และเด็กต่างจังหวัด กล่าวคือ

1. วินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวก
2. เด็กที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน
3. เด็กที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
4. เด็กที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน
5. เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

การเรียนต่ำ

6. เด็กที่อยู่ต่างจังหวัด มีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร

มลินทร์ สำเภาเงิน (มลินทร์ สำเภาเงิน 2524 : 88) ศึกษาพฤติกรรมการมีวินัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีพฤติกรรมความมีวินัยไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนเปรียบเทียบตามที่ตั้งของโรงเรียนตามภาคต่าง ๆ และกรุงเทพมหานคร พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ปิ่นสุวรรณ์ เติษยานนท์ (ปิ่นสุวรรณ์ เติษยานนท์ 2526 : 117) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 420 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อสิ่งกีดขวางกับค่านิยมพื้นฐาน คือ เพศ และสภาพทางเศรษฐกิจพบว่า ค่านิยมในเรื่องการมีระเบียบวินัย และการกฎหมาย มีดังนี้

1. สิ่งกีดขวางกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการมีระเบียบวินัยและการกฎหมายอยู่ในระดับที่พึงประสงค์

2. สิ่งกีดขวางกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการมีระเบียบวินัย การเคารพกฎหมาย ของนักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมต่างกัน มีความแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมสูง และค่ามีความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมปานกลาง

ผลของการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ ถิ่นที่อยู่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการมีวินัย ส่วนระดับการศึกษาของผู้ปกครองยังสรุปไม่ได้ จึงทำให้ต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป

การวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมในศาสนา

การวิจัยในประเทศไทย

การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมไทย ซึ่งเป็นวิจัยที่กว้างขวาง เรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมไทย (สุนทรี โคมิน และสนธิ สัมถรรการ 2522 : 22 - 33, 91 - 92, 107 - 113) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,469 คน อายุ 14 ปี ถึง 80 ปี ผลการวิจัยทางด้านการมีคุณธรรมในศาสนาปรากฏดังนี้ คือ ชาวเมือง และชาวชนบท ให้ความสำคัญของค่านิยมจุดหมายปลายทาง 14 ค่านิยม ส่วนที่ชาวเมืองและชาวชนบทเห็นว่าแตกต่างกันมากที่สุด คือ ค่านิยมการมีหลักธรรมในศาสนา เป็นที่พึงซึ่งชาวชนบทให้ความสำคัญมาเป็นอันดับที่ 2 ในขณะที่ชาวกรุงให้ความสำคัญอันดับที่ 13 ส่วนค่านิยมวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ การมีความสามารถสูง ซึ่งชาวกรุงให้ความสำคัญอันดับที่ 7 ส่วนชาวชนบทให้ความสำคัญอันดับที่ 17

ภัตรา นิลมานนท์ (ภัตรา นิลมานนท์ 2517 : 95) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อศาสนา ความรู้สึกผิดชอบ วินัยในตนเอง ความแรงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้น ป.ศ.ปีที่ 1 - 2 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พบว่าการ

ถือศีลห้าแต่ละข้อมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบและวินัยในตนเองที่มีต่อทัศนคติถือศีลห้าพบว่า มีความสัมพันธ์ในกลุ่มนักศึกษาชายเท่านั้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับทัศนคติการถือศีลห้าสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิระวาระ อามระดิษ (วิระวาระ อามระดิษ, 2522 : 62 - 65) ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ด้านความกตัญญูต่อชาติ ความเสียสละ ความอดทน ความอุตสาหะและการเคารพผู้อาวุโส พบว่ารายได้ของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา และภูมิลำเนาของนักเรียนมีผลทำให้แตกต่างกัน ในความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านความกตัญญูต่อชาติ ความเสียสละ ความอดทน ความอุตสาหะ และการเคารพผู้อาวุโส

การวิจัยต่างประเทศ

ในการศึกษาต่างประเทศ ๆ กับด้านศีลธรรม ดอเกอร์ตี้ (Dougherty, 1966 : 110) ได้ศึกษาค่านิยมของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐมิชิแกนโดยแยกตามตัวแปร เพศ ชั้น ศาสนา ความสนใจในการเรียน ตำแหน่งทางสังคม ภูมิลำเนา และประเภทของโรงเรียน ค่านิยมที่ศึกษา คือ ความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ศีลธรรม และความรับผิดชอบ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ Adolescent Character and Personality กับ Student Values Survey ได้ศึกษาแก่นักเรียนชั้น 8 และ 12 จำนวน 1,320 คน ผลวิจัยปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนในระดับชั้นสูงกว่าจะมีค่านิยมความเป็นมิตร ความกล้าหาญ ศีลธรรมและความรับผิดชอบในระดับสูงกว่าด้วย และนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่วัดอุปถัมภ์จะมีค่านิยมสูงกว่านักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนหญิงมีความคงที่ทางค่านิยมทั้งหมดมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในศาสนา มีค่านิยม 5 ประการนั้นสูงกว่านักเรียนที่ไม่ศรัทธาในศาสนา นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนและประสบความสำเร็จในตำแหน่งทางสังคม จะมีค่านิยมทางด้านความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ ศีลธรรมและความรับผิดชอบสูง นักเรียนมีภูมิลำเนานอกเขตเมือง จะมีค่านิยมทางความซื่อสัตย์และความเป็นมิตรสูงกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาในตัวเมือง แต่จำนวนพ่อแม่คือการที่มีพ่อแม่อยู่ครบหรือมีเพียงแม่หรือพ่อฝ่ายเดียว ไม่ปรากฏว่าทำให้ค่านิยมของนักเรียนแตกต่างกัน

จากการวิจัยดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าระดับการศึกษาของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดำรงการศึกษาระดับปริญญาตรี และบัณฑิตวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมในศาสนา

เอกสารเกี่ยวกับความรักชาติ

ธำนิษฐ์ กรรณวิเชียร (ธำนิษฐ์ กรรณวิเชียร 2520 : 97 - 100) ได้เสนอแนะการแก้ไขค่านิยมใหม่ ดังนี้

1. ละเว้นการแสวงหาทรัพย์สิน ยศศักดิ์ และอำนาจด้วยวิธีการไม่ชอบธรรม
2. ละเว้นการฉ้อโกง ยกย่องผู้มีทรัพย์สิน ยศศักดิ์ และอำนาจด้วยวิธีการอันไม่ชอบธรรม
3. ตั้งข้อรังเกียจเหยียดหยามบุคคลเหล่านั้น
4. การปฏิบัติอยู่ในกรอบกฎหมายและศีลธรรม

แนวทางการแก้ไขค่านิยมใหม่ให้เป็นแนวทางในการหาข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมในด้านความรักชาติโดยยึดแนวทางที่ท่านอธิบดีกรมตำรวจกล่าวไว้คือ

1. การอบรมให้ชาวไทยมองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน โดยเฉพาะคนที่ทำงานเพื่อชาติบ้านเมือง
2. ให้ทุกคนยึดหลักธรรมที่ว่า "ชาติคือดี หัวใจคือชั่ว"
3. เป็นผู้นำต้องมีความรู้และความสามารถ
4. ผู้นำต้องมีความกล้าหาญ เริ่ม ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม

การวิจัยที่เกี่ยวกับความรักชาติ

ค่านิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2520 : 70 - 75) นั้นได้มีการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมที่มีอยู่แล้วที่ควรคงไว้เรื่องเกี่ยวกับประเพณี ศาสนา ความรักชาติ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างในเรื่องเพศ อายุ ภาษา และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาค่านิยมความรักชาติ คือ

1. กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิง
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีค่านิยมความรักชาติไม่แตกต่างกัน

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีภาษาถิ่นต่างกัน มีค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติแตกต่างกัน

4. กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ค่านิยมเกี่ยวกับความรักชาติไม่แตกต่างกัน

จากการวิจัยดังกล่าวมาแล้วเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์งานการมีวินัย การปฏิบัติตาม
คุณธรรมในศาสนา และความรักชาติ อาจสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาตมากและน้อย
แบบควบคุมมากและน้อย รวมทั้งฐานะเศรษฐกิจ อันที่อยู่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะมีความ
สัมพันธ์กับการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาและความรักชาติ ส่วนระดับการศึกษาของ
บิดาและมารดา มีแนวโน้มว่าจะมีผลทำให้การมีวินัยและคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันไป เพื่อให้
ทราบผลการวิจัยดังกล่าวนี้ เสนอขึ้นดังนี้ จึงสมควรวิจัย เรื่อง เสนออีกครั้งหนึ่ง

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิบาต แบบควบคุม และแบบใช้เหตุผล
ในแต่ละแบบมากและน้อย มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์
แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีมารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์
แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

5. นักเรียนในเมืองและชนบท มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

6. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์
แตกต่างกัน

๗. วิธีดำเนินการวิจัย

๔. ประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์ และโปรแกรมศิลปศาสตร์ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสกลนคร จำนวน 10 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในเมือง 2 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 309 คน โรงเรียนในชนบท 8 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 1,098 คน รวมนักเรียนทั้งหมด 1,407 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์ และโปรแกรมศิลปศาสตร์ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดสกลนคร เป็นนักเรียนในเมือง 62 คน และในชนบท 220 คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนรัฐบาลในเมืองด้วยการจับสลากมา 1 โรงเรียน คือโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล มีนักเรียน 208 คน
2. สุ่มโรงเรียนรัฐบาลในชนบทด้วยการจับสลากมา 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสว่างศึกษา โรงเรียนพรตพาจารย์ โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส และโรงเรียนร่มเกล้า ซึ่ง มีจำนวนนักเรียน 172, 147, 138 และ 106 คน ตามลำดับ
3. สุ่มนักเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มได้ในเมืองมาร้อยละ 30 และโรงเรียนในชนบทมาร้อยละ 40 จะได้จำนวนนักเรียนรวม 282 คน ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนที่เข้าประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตามชั้นที่อยู่ และ โรงเรียน

ชั้นที่อยู่	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	รวม	กลุ่มตัวอย่าง	รวม
ในเมือง	สกลราชวิทยานุกูล	208	208	62	62
ชนบท	สว่างศึกษา	172	563	60	220
	พรหมวิทยาคาร	147		58	
	มัธยมวนรนิวาส	138		58	
	ร่มเกล้า	106		44	
รวม			771		282

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบวัดจำนวน 6 ฉบับ 2 ฉบับแรก ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ส่วนอีก 4 ฉบับได้ปรับปรุงคัดลอกนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 2 ฉบับ คือ

1.1 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา

1.2 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ

2. แบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาใช้จำนวน 4 ฉบับ คือ

2.1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจิณนิก,

2520) จำนวน 3 ฉบับ คือ

2.1.1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันติสุข

2.1.2 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

2.1.3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

2.2 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัย (วีเบียร์ ทองนุช, 2527)

การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

✓ เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดตัวแปรตามสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่เรียกว่า แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติทางคุณธรรมในศาสนาและแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ 2 ฉบับ สร้างขึ้นตามวิธีการดังต่อไปนี้ ✓

1. ศึกษาทฤษฎี จากตำรา เอกสารและงานวิจัย

1.1 ศึกษาทฤษฎี โดยแก การศึกษาทฤษฎีจากตำรา เอกสารและงานวิจัยของ

โรคีย์ (Rokeach, 1969) วูดรอฟฟ์ (Woodruff, 1957) สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2525) พันส์ หันนาคินท์ (พันส์ หันนาคินท์, 2520) สุนทรี โคมิท และ สนิท สมัการ (สุนทรี โคมิท และ สนิท สมัการ, 2522) ทองนุช ทองสันธุ์ (ทองนุช ทองสันธุ์, 2520) และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

1.2 ศึกษาทัศนคติ โดยแก การศึกษาตำราและเอกสารเกี่ยวกับทัศนคติของชาเวอร์

(Shawer, 1977) ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520) บังอร ภูภิรมย์ขวัญ (บังอร ภูภิรมย์ขวัญ, 2526) และเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับทัศนคติ

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา

โดยแก เอกสารการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2523) และงานวิจัยของฉัตรวิไล พรศรีสมุทร และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลย์ (ฉัตรวิไล พรศรีสมุทร และ วิลาศลักษณ์ ชั่ววัลย์, 2524) วัฒนา ศรีสัตย์วาจา (วัฒนา ศรีสัตย์วาจา, 2519) และ

เอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา

1.4 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรักชาติ ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับความรักชาติ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2523) งานวิจัยของ จวี นาคสินธุ์ (จวี นาคสินธุ์, 2525) และเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับความรักชาติ

2. ศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะแบบวิถี

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์แบบวิถีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และแบบวิถีทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ โดยศึกษาลักษณะของคำถามที่ใช้วัดทัศนคติ 2 ลักษณะคือ

2.1 คำถามวัดทัศนคติทั่วไป

2.2 คำถามวัดทัศนคติเชิงสถานการณ์

ในแบบวัดทัศนคติแต่ละฉบับ ผู้วิจัยสร้างให้ครอบคลุมองค์ประกอบของทัศนคติด้านความรู้สึก ความคิด ความเชื่อหรือความรู้ และความพร้อมหรือหน้าที่ที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาและความรักชาติ คำถามทั้ง 2 ลักษณะ จะถามพฤติกรรมทั่วไป และความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม ในปริมาณข้อที่ใกล้เคียงกัน

3. สร้างนิยามปฏิบัติการของทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาและทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ ดังนี้

ก. ทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือท่าทีเกี่ยวกับการศรัทธาและยึดมั่นปฏิบัติตามแบบแผนความประพฤติที่ตั้งอยู่ในความดีงามของหลักธรรมในศาสนาเกี่ยวกับพฤติกรรมด้าน

1. ความเชื่อในกฎแห่งกรรม
2. เชื่อว่าศาสนาช่วยให้พ้นทุกข์และแก้ไขความไม่เรียบร้อยของสังคม
3. สนใจศาสนาแต่เขาวัว้ย และเห็นว่าวัดเป็นปูชนียวัตถุที่สำคัญ
4. การมีระเบียบทางวาจาและใจ

5. การปฏิบัติตามคำสั่งสอนของบิดามารดา และครูอาจารย์
6. ปฏิบัติตามศีลห้า และละอายเกรงกลัวต่อบาป
7. กลาหาญอย่างมีเหตุผล เจริญคุณธรรม
8. ประพฤติดีต่อครอบครัว และไม่ประพฤตินอกทางเพศ
9. ประพฤติปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
10. เหนียว อดทน และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
11. กตัญญูทดแทน
12. ซื่อสัตย์สุจริต
13. อดทนและอดกลั้น
14. การมีสติสัมปชัญญะ

ข. หัตถ์คดีเกี่ยวกับความรักชาติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือท่าทีเกี่ยวกับความรักชาติ นิยมไทย สำนึกภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความผูกพันและหวงแหนมาตุภูมิ มุ่งส่งเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงของชาติ เกี่ยวกับพฤติกรรมความ

1. รักเกียรติของชาติ และนิยมผลิตผลไทย
2. ยกย่องให้เกียรติผู้ที่ทำหน้าที่เพื่อประเทศชาติ
3. รักเกียรติ และชื่อเสียงของตนในชาติ
4. ทำนุบำรุงวัฒนธรรมไทย
5. ศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ
6. ภาคภูมิใจในความเป็นไทย
7. ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองของชาติและประกอบหน้าที่เพื่อชาติ
8. เสียสละส่วนตนเพื่อชาติและป้องกันผลประโยชน์ของชาติ
9. ส่งเสริมเกียรติภูมิของชาติให้เจริญ

10. ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย
11. ส่งเสริมความสามัคคีในชาติ
12. สอดส่องป้องกันภัย และแก้ไขความเสียหายที่จะกระทบกระเทือนความมั่นคง

ของชาติ

4. สร้างความชอบแบบวัดจากนัยามปฏิบัติการ โดยสร้างเป็นแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา 29 ข้อ และทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ 28 ข้อ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและวิจัยจำนวน 4 คน พิจารณาหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์

(Face Validity)

5. นำแบบวัดที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา เพื่อหาอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง และความเชื่อมั่น

ลักษณะของแบบวัดทัศนคติ

แบบวัดที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่ใช้มาตรการวัดทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ชนิด 8 ตัวเลือก จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ โดยแบบวัดแต่ละฉบับมีคำถามแยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นข้อความทั่วไปที่ถามถึงเหตุการณ์ที่นักเรียนส่วนมากได้ประสบในชีวิตประจำวันแล้วให้นักเรียนรายงานว่าตนเองได้เคยแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นมากน้อยเพียงไร ลักษณะที่สอง เป็นข้อความที่เป็นสถานการณ์ (Anastasi, 1968) ที่มีความขัดแย้งในใจที่นักเรียนได้ประสบในชีวิตประจำวัน ถามถึงความกังวลที่จะแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์นั้น ๆ อย่างไร แบบวัดทั้ง 2 ลักษณะ ในแต่ละลักษณะดังกล่าวแยกกันเป็น 2 ส่วน แต่อยู่ในเนื้อหาและฉบับเดียวกันโดยเรียงลักษณะแรกและลักษณะที่สองตามลำดับ ดังตัวอย่าง

1. แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา

แบบวัดฉบับนี้ วัดพฤติกรรมทั่วไปและพฤติกรรมที่จิตใจกระทำการมีเสรีภาพในศาสนาและการปฏิบัติตามหลักธรรมในศาสนา

ตัวอย่าง : คำถามวัดพฤติกรรมทั่วไป

: เมื่อเห็นคนอื่นเขามีความสุข นักเรียนรู้สึกยินดีกับเขาด้วยบ่อยครั้งเพียงใด

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>
ไม่เคยเลย							บ่อยครั้งที่สุด

ตัวอย่าง : คำถามวัดความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม

: อุดมและเพื่อนบ้านมีประสบการณ์นำท่วม ประชาชนในบริเวณที่อาศัยของมาช่วยเหลือนักเรียนของบริจาคเงินมีจำนวนจำกัด ถ้าเขาแถวรับสิ่งของตามปกติคงไม่ได้สิ่งของแน่ จึงให้ลูกชายไปแข่งกีฬาเพื่อรับของบริจาค โดยที่อุดมไม่รู้สักอะไรเลย ถ้านักเรียนเป็นอุดมจะทำเช่นนั้นหรือไม่

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>
คงไม่ทำอย่างยิ่ง							คงทำอย่างยิ่ง

2. แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ

แบบวัดฉบับนี้ วัดพฤติกรรมทั่วไปและพฤติกรรมที่ตั้งใจกระทำด้านความรักความเป็นไทย นิยมไทย สำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นไทย ห่วงแทนผูกพันและรักมาตุภูมิ ส่งเสริมความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติ

ตัวอย่าง : คำถามวัดพฤติกรรมทั่วไป

: เมื่อนักเรียนได้ยินเขาร้องเพลงชาติ และเห็นเขาเชิญธงชาติไทย ขณะกำลังเดินบนทางเท้า นักเรียนจะหยุดยืนทุกครั้งหรือไม่

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>
ไม่เคยเลย							ทุกครั้ง

ตัวอย่าง : คำถามวัดความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม

: ปียะมีอาชีพหาน้ำผึ้งมาขายเลี้ยงครอบครัว พบผู้ทำลายป่าไม้และจับบุคลกลุ่มนั้นได้ ต่อมาบุคลกลุ่มนั้นทราบว่าปียะรู้เบื้องหลังของตน จึงขู่ว่าถ้าบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจจะลาโทษตาย ถ้าไม่บอกจะให้เงินก้อนใหญ่ ปียะก็จะบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ถ้านักเรียนเป็นปียะคิดจะบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือไม่

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>
คงไม่ทำอย่างยิ่ง							คงทำอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ให้คะแนนแบบวัดดังนี้

1. คำถามที่เป็นไปในทางบวก ให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	1	คือ	ไม่เคยเลย หรือ ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
	2	คือ	น้อยครั้งมากหรือต้องไม่ทำ	ให้คะแนน	2	คะแนน
	3	คือ	น้อยครั้งหรือไม่ทำ	ให้คะแนน	3	คะแนน
	4	คือ	ค่อนข้างน้อย หรือ ไม่ค่อยทำ	ให้คะแนน	4	คะแนน
	5	คือ	ค่อนข้างบ่อย หรือ น่าจะทำ	ให้คะแนน	5	คะแนน
	6	คือ	บ่อย หรือ ทำ	ให้คะแนน	5	คะแนน
	7	คือ	บ่อยครั้งมาก หรือ ต้องทำ	ให้คะแนน	7	คะแนน
	8	คือ	ทุกครั้งหรือบ่อยครั้งที่สุด	ให้คะแนน	8	คะแนน
			หรือ ต้องทำอย่างยิ่ง			

2. คำถามที่เป็นไปในทางลบ ให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	1	คือ	ไม่เคยเลย หรือ ต้องทำอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	8	คะแนน
	2	คือ	ไม่เคยเลย หรือ ต้องไม่ทำ	ให้คะแนน	7	คะแนน
	3	คือ	น้อยครั้ง หรือ ไม่ทำ	ให้คะแนน	6	คะแนน
	4	คือ	ค่อนข้างน้อย หรือ ไม่ค่อยทำ	ให้คะแนน	5	คะแนน
	5	คือ	ค่อนข้างบ่อยหรือน่าจะทำ	ให้คะแนน	4	คะแนน
	6	คือ	บ่อย หรือ ทำ	ให้คะแนน	3	คะแนน
	7	คือ	บ่อยครั้งมาก หรือ ต้องทำ	ให้คะแนน	2	คะแนน
	8	คือ	ทุกครั้งหรือบ่อยครั้งที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
			หรือต้องทำอย่างยิ่ง			

การหาคุณภาพของแบบวัดที่สร้างขึ้น

1. การหาอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัด

นำแบบวัดที่สร้างขึ้นทั้ง 2 ฉบับ คือ แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรม ในศาสนา จำนวน 29 ข้อ และแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ จำนวน 28 ข้อ ไปทดสอบกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ โรงเรียนสกลนครเขื่อนขันธ์กา จำนวน 100 คน ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ทั้งไวและน้ำหนักคะแนนของแต่ละคนมาเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย และน้ำหนักคะแนน 25 % จากกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มาวิเคราะห์รายตัว โดยใช้ค่าสถิติ t (Edwards, 1957:152-153) เพื่อตรวจสอบสมมติการจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้ว คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสถิติตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป หรือ $t \geq 1.75$ (Edwards, 1957 : 152-153) โดยแบบวัดฉบับละ 26 ข้อ (ดูรายละเอียดภาคผนวก ก.) โดยแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา ผู้วิจัยเลือกคำถามที่มีค่าสถิติ t ตั้งแต่ 2.417 - 5.735 และแบบวัด ทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ ผู้วิจัยเลือกคำถามที่มีค่าสถิติ t รายข้อตั้งแต่ 2.275 - 7.666 (ดูรายละเอียดภาคผนวก ข.)

2. การหาความเที่ยงตรงของแบบวัด

2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Contents Validity) ใช้วิธี Face Validity โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยาและการวิจัยจำนวน 4 คน พิจารณาเนื้อหา ทำการตัดสินประโยชน์ต่าง ๆ ของแบบวัดอีกเกณฑ์การเห็นชอบของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงและข้อ คำถามของแบบวัดตามผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ

2.2 การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หาโดยวิธีหาลำดับประติสัมพันธ์สัมพันธ์กับแบบวัดอื่น คือ

2.2.1 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนากับแบบวัด การมีศรัทธาของ ลัทธิคำวักย์ พระศรีสุมพร และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัณลี (ลัทธิคำวักย์ พระศรีสุมพร และ วิลาสลักษณ์ ชั่ววัณลี, 2524)

2.2.2 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติกับแบบวัดทัศนคติต่อการแสดงความรักชาติของฉวี นาคสินธุ์ (ฉวี นาคสินธุ์, 2525)

ในการหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทั้ง 2 ฉบับไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ของโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา จำนวน 40 คน ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบวัดแต่ละฉบับ แล้วนำคะแนนมาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ถ่วงของแบบวัดในข้อ 2.2.1 และ ข้อ 2.2.2 โดยใช่ Pearson Product-moment Correlation Coefficient (Garrett, 1969:143) ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติความคุณธรรมในศาสนา กับก เรมีชฌาบุญเท่ากับ 0.4875 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติกับทัศนคติต่อการแสดงความรักชาติเท่ากับ 0.5538 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าแบบวัดที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในระดับที่เชื่อมั่นได้พอสมควร

3. การหาความเชื่อมั่นของแบบวัด

นำแบบวัดที่มีค่าอำนาจจำแนก และความเที่ยงตรงไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ของโรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา จำนวน 40 คนแล้ว แล้วหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, 1970:161) โดยแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติความคุณธรรมในศาสนา มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8207 และแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8496 (ดูรายละเอียดภาคผนวก ก.) แสดงว่าแบบวัด 2 ฉบับนี้มีความเชื่อมั่นสูง ใช้ในการวิจัยได้

การปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์, 2520) เพื่อทดสอบตัวแปรต้น 3 ฉบับ คือ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสามัคคี การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล ซึ่งแบบวัดทั้งกล่าว ฉบับแรกมีจำนวน 10 ข้อ ฉบับที่ 2 มีจำนวน 10 ข้อ และฉบับที่ 3 มีจำนวน 5 ข้อ

1.1 ลักษณะของแบบวัด

แบบวัด 3 ฉบับนี้ แต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 6 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ปรับปรุงเป็น 8 ตัวเลือก และใช้ตัวเลือกกำกับเฉพาะหัวท้ายของมาตราค่าสุดและสูงสุด ประกอบตัวเลขจาก 1 ถึง 6 ตามลำดับ สำหรับคำถามวัดการยอมรับเลี้ยงดูแบบรักสเน่ห์สนทนและการยอมรับเลี้ยงดูแบบควบคุม คำถามเป็นข้อความที่ให้นักเรียนรายงานการยอมรับเลี้ยงดูของแม่ ส่วนคำถามวัดการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นข้อความที่ให้นักเรียนรายงานการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ ทั้งตัวอย่างข้อ 0 ถึงข้อ 000 ตามลำดับ

ข้อ 0 แม่ผูกพันฉันด้วยเสียงไพเราะอ่อนหวานและนุ่มนวล

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่จริงเลย							จริงที่สุด

ข้อ 00 แม่คอยดูแลความประพฤติของฉันอย่างใกล้ชิด

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่จริงเลย							จริงที่สุด

ข้อ 000 พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษเสมอ

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่จริงเลย							จริงที่สุด

1.2 เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยใช้ให้คะแนนดังนี้

1.2.1 ลำดับที่เป็นไปในทางบวก ให้คะแนนดังนี้

คำตอบ	1	คือ	ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน
	2	คือ	ไม่จริงมาก	ให้คะแนน	2	คะแนน
	3	คือ	ไม่จริง	ให้คะแนน	3	คะแนน
	4	คือ	ไม่ค่อยจริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
	5	คือ	ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	5	คะแนน
	6	คือ	จริง	ให้คะแนน	6	คะแนน

7	ถือ	จริงมาก	ให้คะแนน	7	คะแนน
8	ถือ	จริงที่สุด	ให้คะแนน	8	คะแนน
1.2.2 <u>คำถามที่เป็นไปในทางลบ</u>			ให้คะแนนดังนี้		
1	ถือ	ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	8	คะแนน
2	ถือ	ไม่จริงมาก	ให้คะแนน	7	คะแนน
3	ถือ	ไม่จริง	ให้คะแนน	6	คะแนน
4	ถือ	ไม่ค่อยจริง	ให้คะแนน	5	คะแนน
5	ถือ	ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
6	ถือ	จริง	ให้คะแนน	3	คะแนน
7	ถือ	จริงมาก	ให้คะแนน	2	คะแนน
8	ถือ	จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

1.3 การหาความเชื่อมั่นของแบบวัด

นำแบบวัดไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา จำนวน 30 คน แล้วหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละฉบับ ดังนี้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน เท่ากับ 0.6333 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม 0.7661 และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเท่ากับ 0.6625 (ดูรายละเอียดภาคผนวก ก.) แสดงว่าแบบวัดทั้ง 3 ฉบับมีความเชื่อมั่นในระดับที่ไว้ใจได้

2. แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัย

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการมีวินัย (วิเชียร ทองนุช, 2527) ซึ่งแบบวัดดังกล่าวสร้างขึ้นเพื่อวัดการมีวินัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 6 ตัวเลือกเพื่อวัดพฤติกรรมทางวินัย ผู้วิจัยได้นำแบบวัดมาดัดแปลง ปรับปรุงถ้อยคำถาม และมาตราส่วนประมาณค่าเป็นชนิด 8 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาและทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ ดังได้กล่าวไว้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของแบบวัด

แบบวัดที่มีจำนวน 20 ข้อ วัดพฤติกรรมทั่วไป และพฤติกรรมที่ตั้งใจกระทำ
 การควบคุมและรักษาระเบียบการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมตามจรรยาบรรณ
 ขอบข่าย ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม

ตัวอย่าง : คำถามวัดพฤติกรรมทั่วไป

: นักเรียนชอบพูดคุยกับเพื่อนสมัยขณะเรียนหนังสือบ่อยครั้งเพียงใด

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							บ่อยครั้งที่สุด

ตัวอย่าง : คำถามวัดความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม

: บรรจบริบประทานอาหารในสวนสาธารณะแห่งหนึ่ง มีป้ายประกาศให้ทิ้งขยะ
 ในถังขยะ แต่ถังขยะอยู่ไกลมาก ถ้าจะทิ้งไว้ตรงนี้ก็ไม่มีใครว่าเพราะเพื่อน ๆ ก็ทิ้งกันตรงนั้น
 และบริเวณดังกล่าวก็มีคนทิ้งขยะแล้ว บรรจบริก็จะทิ้งลงและทิ้งอาหารตามเพื่อน ๆ นักเรียนเป็น
 บรรจบริจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง							ต้องทำอย่างยิ่ง

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนกระทำเป็นเดียวกับแบบวัดทัศนคติ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรม
 ในศาสนาและทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ

2.3 การหาความเชื่อมั่นของแบบวัด

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์และศิลป์ศาสตร์ โรงเรียนสกลนครพัฒนศึกษา จำนวน 40 คน แล้ว
 หาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความ
 เชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ 0.7604 (ดูรายละเอียดภาคผนวก ก.) แสดงว่าแบบวัดนี้มีความ
 เชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ไว้ใจได้

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอเวลาเรียนจากทางโรงเรียน ให้นักเรียนตอบแบบวัด โดยการดำเนินการรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามลำดับดังนี้

1. ขอหนังสือนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย แล้วนำไปติดต่อนขอความร่วมมือด้วยตนเองยังโรงเรียนที่ส่งมาได้ล่วงหน้า 1 สัปดาห์
2. เดินทางไปทดสอบตามโรงเรียนและกำหนดเวลาที่ขอไว้ในข้อ 1 ด้วยแบบวัดที่เตรียมไป การทดสอบผู้วิจัยแยกนักเรียนเป็น 2 ห้อง ผู้วิจัยคุม 1 ห้อง และผู้รวมงานคุม 1 ห้อง และในการทดสอบดำเนินการดังนี้
 - 2.1 กล่าวทักทายนักเรียน เพื่อสร้างความคุ้นเคย ลดความวิตกกังวลในการตอบแบบวัด ผู้วิจัยแนะนำให้นักเรียนเข้าใจถึงจุดประสงค์รวมทั้งการใช้ผลในการทดสอบ เพื่อให้ นักเรียนตอบด้วยความตั้งใจและจริงจัง
 - 2.2 แจกแบบวัด พร้อมทั้งชี้แจงให้ดูรายละเอียดในการตอบแบบวัดแต่ละตอนก่อนลงมือตอบ (ดูรายละเอียดคำชี้แจงแบบวัดในภาคผนวก ก.)
 - 2.3 เมื่อนักเรียนทุกคนทำเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้กล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวขอบคุณผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และคณาจารย์ที่ให้ความอนุเคราะห์ก่อนลากลับ
3. ตรวจเช็คคะแนนตามเกณฑ์ และรวบรวมเป็นข้อมูล จำแนกตามตัวแปรต้นและตัวแปรตาม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ต่อไป

๗ วิธีจัดการกับข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการจัดการกับข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยดำเนินการตามวิธีต่อไปนี้

1. หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และความแปรปรวน (Variance) ของคะแนนที่หาค่าเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างที่วิจัย
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก-น้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบรักษาสันนิษฐานมาก-น้อย และถิ่นที่อยู่ในเมืองและชนบท โดยใช้ t -test (ผู้รู้ วงศ์รัตน์ 2525 : 119)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาของบิดามารดา ระดับต่ำ ระดับกลางและระดับสูง ฐานะความเป็นอยู่ระดับต่ำ ระดับกลางและระดับสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง โดยใช้ F-test (Winer. 1971 : 785) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้ Studentized q -statistic แบบ Newman-Kuels วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หากค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และความแปรปรวน (s^2)
2. ใช้ t -test วิเคราะห์หาอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}; \text{ (Edwards. 1957 : 152 - 153)}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution
$\bar{X}_H$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อของคนในกลุ่มต่ำ
s_H^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่คะแนนสูง
s_L^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่คะแนนต่ำ
n	แทน	จำนวนคนซึ่งได้จาก 25 เปอร์เซ็นต์ของคนทั้งหมด

3. ใช้ Pearson Product - moment Correlation Coefficient

หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างระหว่างแบบวัด 2 ฉบับ โดยใช้สูตร

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}} \quad (\text{Garrett.1969:143})$$

เมื่อ r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y

N แทน จำนวนนักเรียน

4. ใช้ Coefficient alpha หาความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สูตร

$$L = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\} \quad ; \quad (\text{Cronbach. 1970:161})$$

เมื่อ L แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบวัด

n แทน จำนวนข้อของแบบวัด

s_1^2 แทน ความแปรปรวนของแบบวัดแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบวัดทั้งหมด

5. ใช้ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} ; (\text{ชูศรี วงศ์รัตน์ 2525 : 119})$$

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t - distribution

$\bar{X}_1$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ค่าจำนวนนักเรียนของกลุ่มที่ 1

n_2 แทน ค่าจำนวนนักเรียนของกลุ่มที่ 2

6. ใช้ F-test แบบ Single factor เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง
ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_D}{MS_W} ; (\text{Winer. 1971 : 785})$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution

MS_D แทน ค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
s	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
SS	แทน	Sum Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	Degrees of Freedom
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - distribution
q	แทน	q - statistic
p	แทน	โอกาสในการยอมรับสมมุติฐาน
ฉบับที่ 1	แทน	ทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัย
ฉบับที่ 2	แทน	ทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา
ฉบับที่ 3	แทน	ทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยตามลำดับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามการอบรมเลี้ยงดู
2. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามระดับการศึกษา

ของบิดา

3. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามระดับการศึกษา
ของมารดา

4. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามฐานะทางเศรษฐกิจ
ของครอบครัว

5. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามถิ่นที่อยู่

6. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ดำเนินตามการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามการอบรมเลี้ยงดู

1.1 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามการอบรม
เลี้ยงดูแบบรักสนิทสนุนมากและรักสนิทสนุนน้อย ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิษฐานมาก และรักสันนิษฐานน้อย

ทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์	การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสันนิษฐานมาก			การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสันนิษฐานน้อย			t
	N	$\bar{X}$	S	N	$\bar{X}$	S	
ฉบับที่ 1	151	113.688	15.807	131	109.725	15.334	2.134*
ฉบับที่ 2	151	155.880	18.299	131	149.732	18.356	2.768**
ฉบับที่ 3	151	153.629	17.610	131	147.725	17.621	2.806**

** $p < .01$

$t_{.01} (280) = 2.576$

* $p < .05$

$t_{.05} (280) = 1.960$

จากตาราง 2 แสดงว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิษฐานมากและรักสันนิษฐานน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิษฐานมากและรักสันนิษฐานน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎธรรมในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันนิษฐานมากและรักสันนิษฐานน้อย มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามการอบรม

เลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อย ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อย

ทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์	การอบรมเลี้ยงดู แบบควบคุมมาก			การอบรมเลี้ยงดู แบบควบคุมน้อย			t
	N	$\bar{X}$	s	N	$\bar{X}$	s	
ฉบับที่ 1	145	111.517	15.849	137	112.138	15.582	0.331
ฉบับที่ 2	145	153.579	18.875	137	152.445	18.735	0.506
ฉบับที่ 3	145	151.513	17.992	137	150.124	17.684	0.701

$$t_{.05} (280) = 1.960$$

จากตาราง 3 แสดงว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบในสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อย มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามการอบรม
เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย

ทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์	การอบรมเลี้ยงดู แบบใช้เหตุผลมาก			การอบรมเลี้ยงดู แบบใช้เหตุผลน้อย			t
	N	$\bar{X}$	s	N	$\bar{X}$	s	
ฉบับที่ 1	138	114.130	14.334	144	109.638	16.632	2.432*
ฉบับที่ 2	138	155.216	17.991	144	151.256	18.387	2.103*
ฉบับที่ 3	138	155.014	16.675	144	148.736	18.793	2.024*

* $p < .05$

$t_{.05} (280) = 1.960$

จากตาราง 4 แสดงว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามระดับการศึกษาของบิดา

2.1 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	507.533	2	253.767	1.032
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	68605.634	279	245.898	
รวม	69113.167	281		

$$F_{.05} (2, 279) = 3.04$$

จากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนที่มีบิดามีระดับการศึกษาสูง กลางและต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรม
ในศาสนาของนักเรียนที่มีความรู้ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 5

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มีความรู้ระดับการศึกษาแตกต่าง
กัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	1638.506	2	819.253	2.344
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	97497.268	279	349.452	
รวม	99135.774	281		

$$F_{.05} (2, 279) = 3.04$$

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูง กลางและต่ำ มีทัศนคติ
เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียน
ที่มีคามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีคามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2586.394	2	1293.197	4.151*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	26899.933	279	311.467	
รวม	29486.327			

$$*p < .05$$

$$F_{.05} (2,279) = 3.04$$

จากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนที่มีคามีระดับการศึกษาสูง กลางและต่ำมีทัศนคติ
เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มที่มีคามีระดับการศึกษาสูง กลางและต่ำนั้น กลุ่มใดบ้างที่แตกต่างกันจริง จึง
ทดสอบความแตกต่างรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้าน
ความรักชาติของนักเรียน โดยใช้ Studentized t - statistic แบบนิวแมน ก็ได้
ผลปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายตัวของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่ปีละมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 3 กลุ่ม

ระดับการศึกษาของนักศึกษา	ค่า			
	คะแนนเฉลี่ย	147.15	151.24	161.85
กลาง	147.15	-	11.09	14.70**
ต่ำ	151.24		-	10.61*
สูง	161.85			-

	2	3
$q_{.99}(r, 279)$	3.67	4.12
$\sqrt{MS_W / n} \cdot q_{.99}(r, 279)$	11.24	12.72
$q_{.95}(r, 279)$	2.77	3.31
$\sqrt{MS_W / n} \cdot q_{.95}(r, 279)$	8.55	10.22

** $p < .01$

* $p < .05$

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนปีละมีระดับการศึกษาสูงมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติมากกว่านักเรียนปีละมีการศึกษาระดับกลางและระดับต่ำ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับ .05 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนปีละมีการศึกษาระดับต่ำ
กับระดับกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

3. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามระดับการศึกษา
ของมารดา

3.1 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียน
ที่มารดามีระดับการศึกษาคือแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาคือแตกต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	889.415	2	444.707	1.777
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	69795.029	279	250.161	
รวม	70684.444	281		

$$F_{.05} (2, 279) = 3.04$$

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาสูง กลางและต่ำ มีทัศนคติ
เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรม
ในศาสนาของนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษา
แตกต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2278.018	2	1139.009	3.280*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	96857.756	279	347.160	
รวม	99135.734	281		

* $p < .05$

$F_{.05} (2, 279) = 3.04$

จากตาราง 10 แสดงว่านักเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาสูง กลางและต่ำ มี
ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อให้ทราบว่านักเรียนกลุ่มที่มารดา มีระดับการศึกษาสูง กลางและต่ำ
กลุ่มใดบ้างที่แตกต่างกันจริงจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติ
เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาโดยใช้ Studentized
q - statistic แบบนิวแมน คือ ผลปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เกี่ยวกับด้านปัจจัยรองซึ่ง
ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของมารดา		ต่ำ	สูง	กลาง
	คะแนนเฉลี่ย	149.93	158.00	160.80
ต่ำ	149.93	-	6.07	10.87*
สูง	158.00		-	2.80
กลาง	160.80			-
			2	3
$q_{.95} (r, 279)$			2.77	3.31
$\sqrt{MS_w} \cdot q_{.95} (r, 279)$			8.43	10.08

* $p < .05$

จากตาราง 11. แสดงว่านักเรียนที่มารดาที่มีการศึกษาระดับกลางมีทัศนคติเกี่ยวกับ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา มากกว่านักเรียนที่มารดา
มีระดับการศึกษา
ระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มารดาที่มีการศึกษาระดับกลางกับระดับสูง
และระดับสูงกับระดับต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่เชื่อมั่นได้

3.3 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียน
ที่มีระดับการศึกษาระดับต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาระดับต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	984.797	2	492.398	1.554
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	88372.342	279	316.746	
รวม	89357.139	281		

$$F_{.05} (2, 279) = 3.04$$

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาสูง กลางและต่ำ มี
ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

4.1 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน

3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	995.381	2	497.690	1.756
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	79057.031	279	283.358	
รวม	80052.412	281		

$$F_{.05} (2, 279) = 3.04$$

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง กลางและต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมใน
ศาสนาของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ได้
ในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัวแตกต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	4496.036	2	2248.018	5.592**
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	112141.057	279	401.939	
รวม	116637.093	281		

** $P < .01$

$F_{.01}(2,279) = 4.71$

จากตาราง 14 แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง กลาง
และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพื่อให้ทราบว่านักเรียนกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัวสูง กลางและต่ำกลุ่มใดบ้างที่แตกต่างกันจริง จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยการ
ใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาโดย
ใช้ Studentized q - statistic แบบนิวแมน คือ ผลปรากฏในตาราง 15

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจ	ค่า			
	คะแนนเฉลี่ย	กลาง	ต่ำ	สูง
		147.84	150.33	159.12
กลาง	147.84	--	2.49	11.28**
ต่ำ	150.33		--	8.79*
สูง	159.12			--

		2	3
	$q_{.99}(r, 279)$	3.64	4.12
	$\sqrt{MS_W/n} \cdot q_{.99}(r, 279)$	8.14	9.22
	$q_{.95}(r, 279)$	2.77	3.31
	$\sqrt{MS_W/n} \cdot q_{.95}(r, 279)$	6.60	7.40

** $p < .01$

* $p < .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูงมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา มากกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับกลางและระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับ .05 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำกับระดับกลางมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่เชื่อมั่นได้

4.3 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียน
ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม
ที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน
3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	649.521	2	324.760	1.024
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	80433.061	279	316.964	
รวม	89082.582	281		

$$F_{.05}(2,279) = 3.04$$

จากตาราง 16 แสดงว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง กลาง
และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามถิ่นที่อยู่
การเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในเมืองและ
ชนบท ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของ
นักเรียนในเมืองและชนบท

ทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์	ในเมือง			ชนบท			t
	N	$\bar{X}$	s	N	$\bar{X}$	s	
ฉบับที่ 1	62	110.048	16.772	220	112.281	15.335	0.943
ฉบับที่ 2	62	158.903	18.178	220	151.372	18.657	2.864**
ฉบับที่ 3	62	151.483	17.744	220	150.713	17.497	0.301

** $p < .01$

$t_{.01}(280) = 2.576$

$t_{.05}(280) = 1.960$

จากตาราง 17 แสดงว่า

1. นักเรียนในเมืองและชนบทมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการวินัย
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนในเมืองและชนบทมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติ
ตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนในเมืองและชนบทมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

๖. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.1 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	51.179	2	25.589	0.105
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	68939.318	279	247.094	
รวม	68990.497	281		

$$F_{.05}(280) = 3.04$$

จากตาราง 18 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลางและต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรม
ในศาสนาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 19

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่
พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่าง
กัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	406.438	2	203.219	0.573
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	98813.474	279	354.188	
รวม	99224.912	281		

$$F_{.05}(280) = 3.04$$

จากตาราง 19 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลาง และต่ำ
มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 20

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อหาความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน 3 กลุ่ม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	888.791	2	444.395	1.355
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	91493.227	279	327.932	
รวม	92382.018	281		

$$F_{.05}(230) = 3.04$$

จากตาราง 20 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลางและต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัว ดินที่อยู่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมุ่ง สร้างเครื่องมือวัดทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ตามการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และ ความรักชาติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สักจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรม วิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ ในเมืองและชนบท จังหวัดสกลนคร จำนวน 282 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดจำนวน 6 ฉบับ 2 ฉบับแรก ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วน อีก 4 ฉบับ ใ้ปรับปรุงดัดแปลงมาใช้ในการวิจัยดังนี้

1. แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.1 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา

1.2 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ

2. แบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงดัดแปลงมาใช้ในการวิจัย

2.1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเชื้อแดง ประจวบปัจฉิม, 2520) จำนวน 3 ฉบับ คือ

2.1.1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักดีแบบต้น

2.1.2 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบความดี

2.1.3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

2.2 แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัย (วิเชียร ทองนุช, 2527)

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกับหัวหน้าสถานศึกษาที่ได้รับ
และนัดหมายวันเวลาที่ให้นำแบบวัดไปทดสอบ นำแบบวัดไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ตามวัน
เวลาที่นัดไว้ด้วยตนเอง ในการทดสอบผู้วิจัยเริ่มด้วยการกล่าวทักทายนักเรียน ชี้แจงให้เข้าใจ
ในจุดประสงค์ของการเก็บข้อมูล และเน้นให้ทราบรายละเอียดในการตอบคำถามจากแบบวัดทั้ง
6 ฉบับ ก่อนที่นักเรียนจะลงมือตอบ เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบวัด
และรวบรวมข้อมูลจำแนกตามตัวแปรต้นและตัวแปรตามเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์เชิงสถิติ
ตามความมุ่งหมายของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานในแต่ละกลุ่มตัวแปร
2. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่
พึงประสงค์ของนักเรียน จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูและถิ่นที่อยู่โดยใช้สถิติที (t - test)
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 1 ตัวประกอบเพื่อหาความแตกต่างระหว่าง
ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา
ของบิดาและมารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้
ค่าสถิติเอฟ (F - test)
4. วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ของกลุ่มต่าง ๆ เมื่อวิเคราะห์ในข้อ 3 แล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ โดยใช้ q-statistic แบบ นิวแมน คือ

สรุปผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามการอบรมเลี้ยงดู

1.1 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนิ่สนุนมากและรักสนิ่สนุนน้อยมี

ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ตามลำดับ ($t = 2.134$, $p < .05$ และ $t = 2.758$ และ 2.805 , $p < .01$)

1.2 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อยมีทัศนคติ

เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย มีทัศนคติ

เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาและความรักชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.432, 2.103$ และ 2.024 , $p < .05$)

2. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามระดับการศึกษา

ของบิดา

2.1 นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่

พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่

พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่

พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.151$, $p < .05$) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติ

เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติพบว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับสูงมีทัศนคติ

เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติมากกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับต่ำและระดับ

กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับ .05 ตามลำดับ ($\alpha = 14.70$, $p < .01$

และ $\alpha = 10.61$, $p < .05$) ส่วนนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำกับระดับกลางมีทัศนคติ

เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามระดับการศึกษาของมารดา

3.1 นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 3.280, p < .05$) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา พบว่านักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับกลางมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา มากกว่านักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับสูงและระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 10.87, p < .05$) ส่วนนักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับกลางกับระดับสูงและระดับสูงกับระดับต่ำมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

4.1 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 5.592, p < .01$) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา พบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูง มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา มากกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับกลาง

และระดับค่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับ .05 ตามลำดับ ($t = 11.28$, $p < .01$ และ $t = 8.79$, $p < .05$) ส่วนนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับกลางกับระดับค่ามีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง กลางและต่ำมีทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามถิ่นที่อยู่

5.1 นักเรียนในเมืองและชนบทมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 นักเรียนในเมืองและชนบทมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติ ตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.664$, $p < .01$)

5.3 นักเรียนในเมืองและชนบทมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน

6.1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลาง และต่ำมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม ที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลางและต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม ที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลาง และต่ำ มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยม ที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การอบรมเลี้ยงดูกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันมีสูงและรักสันมีน้อย กับทัศนคติเกี่ยวกับ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสันมีสูงและ

รักสนับสนุนน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติแตกต่างกัน สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย

ในความสัมพันธ์เกี่ยวกับการมีวินัย ผลการวิจัยที่พบในกรณีนี้สอดคล้องกับ วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ 2517 : 145) ที่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการรักมากมีวินัยทางสังคมสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการรักน้อย และยังกล่าวถึงกับผลการวิจัยของวิชาวัน มูลสถาน (วิชาวัน มูลสถาน 2523 : 66-69) ที่พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยโดยการให้ความรัก ความเป็นอิสระ ความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักใช้ความคิดและเหตุผล จะส่งผลให้เด็กมีวินัยในตนเองสูง แสดงว่าการให้ความรักความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากบิดามารดา บรรยากาศของความรักและการยอมรับช่วยเหลือช่วยให้อุทิศตนมีคุณลักษณะที่ดีสมบูรณ์ โดยเฉพาะในด้านการมีวินัย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก (Hoffman, 1970 อ้างอิงจากดวงเดือน พันธุมนาวิน 2554:16) มีผลดีภายในตนเองและการทนต่อสิ่งเย้ายวนสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย

สำหรับนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากพบว่ามีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ผลการวิจัยคล้ายคลึงกับการวิจัยของเสริมเกียรติ พรหมพูน (เสริมเกียรติ พรหมพูน 2523 : 115) ที่ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากเท่าใดจะมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนามากขึ้น ที่เป็นเช่นนั้นเพราะมารดาให้ความรัก ความอบอุ่นแบบตรงไปตรงมาเพียง จะทำให้บุตรมีความมั่นคงทางอารมณ์และเกิดความรู้สึกมั่นใจในตัวเองในโลกนี้ (Brickson, 1963) ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยแสดงให้เห็นว่ามารดาให้ความรักสนับสนุนบุตรมากเท่าใด เด็กนักเรียนวัยรุ่นมีความรักไทยสำนึกภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความผูกพันและหวงแหนผืนผาตุภูมิ ห่วงเสริมเสริมความก้าวหน้า และความมั่นคงของชาติสูงกว่ามารดาที่ให้ความรักสนับสนุนบุตรน้อย

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อยกับค่านิยมที่พึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 และผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับการวิจัยด้านการมีระเบียบวินัยของวัยรุ่น (ปราณีต สุโขดม 2514 : 71 - 73) ที่ว่าบิดามารดา ควบคุมน้อยวัยรุ่นจะมีวินัยสูงกว่าบิดามารดาควบคุมมากและยังไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยด้านการมีวินัยทางสังคมของวารินทร์ ม่วงสุวรรณ (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ 2517 : 175) ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยมีวินัยทางสังคมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก การที่ผลวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นเพราะกลุ่มประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นนักเรียนในชนบท (ร้อยละ 78) ซึ่งนักเรียนดังกล่าวส่วนมากมีอาชีพทางเกษตรกรรม การอบรมเลี้ยงดูเด็กในชนบทจะคล้าย ๆ กัน (ไพฑูริย์ เครือแก้ว 2513 : 182) และการอบรมเลี้ยงดูนี้จะส่งผลต่อพัฒนาการเด็กให้มีบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกันด้วยคือ เด็กในชนบทจะเชื่อฟังผู้ใหญ่ ทำตามคำสั่งและความต้องการของมารดา (ละม้ายมาศ ศรีหัตถ์ และจรรยา สุวรรณทัต 2521 : 87 - 94) เด็กจะเป็นคนหัวออน (ไพฑูริย์ เครือแก้ว 2513 : 182) และเมื่อจำแนกด้วยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแล้วพบว่าพิสัยของคะแนนมีน้อย นอกจากนั้นการพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 45.90$) แสดงว่านักเรียนในกลุ่มนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก การอบรมเลี้ยงดูอยู่ในลักษณะควบคุมปานกลางจากการศึกษาพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะไม่ส่งผลให้เด็กมีวินัยแตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าการวิจัยครั้งนี้ไม่พบความแตกต่างในด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยเพราะนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมปานกลาง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแนวโน้มแล้ว เด็กนักเรียนในกลุ่มได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อยพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก

ส่วนผลการวิจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อยที่ไม่ส่งผลกับทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแล้วคือ การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 ลักษณะไม่ทำให้นักเรียนมีความรู้สึก ความกลัว ความเชื่อหรือการปฏิบัติตนในแบบแผนความประพฤติที่ตั้งอยู่ในความดีงามของหลักธรรมในศาสนาแตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเช่นนี้เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

หรือการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (Baldwin and Others. 1945 : 58) เด็กจะขาดคุณธรรมตามต่าง ๆ ในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก หรือควบคุมน้อยก็ตาม นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูของเกษตรกร (ไพฑูริย์ เกรือแก้ว 2513 : 180) กล่าวได้ว่าเกษตรกรให้ความเชื่อในสิ่งดีไม่มีเหตุผล เชื่อในโชคชะตา ความช่วยเหลือของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งขัดกับแนวปฏิบัติในหลักธรรมของศาสนา เมื่อถ่ายทอดลักษณะทางสังคมประภค (Socialization) ผู้บุตรหลาน บุตรจะมีความเชื่อเช่นเดียวกับบิดามารดา ทำให้เห็นผลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาไม่แตกต่างกัน

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและควบคุมน้อยกับทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวไม่ส่งผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติไม่ขึ้นกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากหรือควบคุมน้อย

1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อยกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อยมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติแตกต่างกัน สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 1 แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์สูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

ผลการวิจัยในด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยแสดงให้เห็นว่ามีค่านิยมของคนที่ให้คำอธิบาย ประกอบกับการสนับสนุนตน ในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนมีความสม่ำเสมอเหมาะสมในการให้รางวัลและลงโทษทำให้เด็กนักเรียนมีการควบคุมและรักษาระเบียบวินัย รวมทั้งการปฏิบัติให้เหมาะสมตามจรรยาบรรณ ขอบบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม ในระดับสูง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของมัสเสน (Mussen. 1969 : 335 - 341) ที่พบว่า การฝึกวินัยให้เด็กโดยใช้เหตุผลเป็นวิธีการฝึกที่ได้ผลดีที่สุด ส่วนแนวปฏิบัติในการฝึกวินัย (Mussen. 1969 : 513 - 514) พบว่าค่านิยมควรจะมีเป้าหมายระยะยาว มุ่งให้เด็กยอมรับค่านิยมต่าง ๆ เข้ามามีจิตใจของเด็ก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีผลต่อพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ผลการวิจัยสอดคล้องกับการประมวลผลการวิจัยโดยทั่วไป (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 20) ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นเด็กที่ไม่ก้าวร้าว รู้จักผิดชอบชั่วดี มีพัฒนาการทางความรู้ที่ละเอียดถี่ถ้วน ลักษณะดังกล่าวเป็นคุณลักษณะของการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา ส่วนด้านทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากนักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอย่างสม่ำเสมอ และยิ่งใช้เหตุผลมาก นักเรียนจะมีทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติสูงขึ้นตามลำดับ

2. ระดับการศึกษาของบิดามารดาที่มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านการมีวินัยและการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาไม่แตกต่างกัน ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ส่วนนักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ความรักชาติแตกต่างกัน สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่านักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับสูง มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติสูงกว่านักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีการศึกษาระดับกลางและระดับต่ำ

ในด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยพบว่าไม่แตกต่างกันตามระดับการศึกษาของบิดาที่แตกต่างกัน ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 แต่ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของวิวัฒน์ อัครวณิชชัย (วิวัฒน์ อัครวณิชชัย 2523 : 55 - 56) ที่พบว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน แสดงว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาสูง กลางและต่ำ ให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจมาจากสาเหตุที่นวลศิริ เปาโรหิตย์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2515 : 155) ได้กล่าวไว้ว่า "...จุดมุ่งหมายของวินัยทั้งหลายนั้นมิใช่การควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ ความมุ่งหมายที่แท้จริงของวินัยคือ เพื่อให้เด็กเกิดความ

ต้องการที่จะทำสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์แก่สังคมด้วยตนเองมิใช่มาจากสิ่งแวดล้อมหรือจากการบังคับของบุคคลใดเลย... และนอกจากนี้สภาพปัจจุบันแผนการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนั้นมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกคนอย่างทั่วถึงและให้แต่ละคนเรียนตามกำลังความสามารถ ยอมรับยอมรับของของตนเองและหาทางแก้ไข ใ้ภูมิใจและพอใจในความสำเร็จของตนเอง ใ้รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีระเบียบวินัย ในสังคม (อุไรวรรณ อินทรีย์ 2521 : 25) จึงทำให้มีนักเรียนในหลักสูตรนี้ ยอมรับว่าจะมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน แต่การที่เด็กนักเรียนได้เรียนรู้และมีความเหมือนกัน มีวินัยไม่แตกต่างกัน

ส่วนนักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาไม่แตกต่างกัน ไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 2 แต่สอดคล้องกับการวิจัยของเสรีเกียรติพรหมสุข (เสรีเกียรติ พรหมสุข, 2525 : 115) ที่พบว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำ กลางและสูง มีคุณธรรมแห่งผลไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับการวิจัยของประเสริฐ ชูสิงห์ (ประเสริฐ ชูสิงห์ 2517 : 107) ที่วิจัยค่านิยมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่านิยมดังกล่าวไม่แตกต่างกัน การมีผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจมาจากสาเหตุร่วมกันระหว่างระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เพราะจากการวิเคราะห์ระดับการศึกษาของบิดาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวพบว่าอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 72.69 และ 52.48 ตามลำดับ) ทำให้โอกาสที่ส่งเสริมทางด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนามีน้อย เนื่องจากภาวะดังกล่าว บิดาจึงมุ่งทำงานหนักและต้องทำงานนอกบ้านแต่เช้ากลับก็มืดค่ำ ไม่มีเวลาจะอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาและเป็นตัวแบบ ในบุตรธิดาได้เลียนแบบ จึงปรากฏว่าทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติพบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติแตกต่างกัน สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 2 และยังพบว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับสูงมีทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติมากกว่านักเรียนที่บิดามีการศึกษาระดับกลางและระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่าบิดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ โดยเฉพาะการวิจัยครั้งนี้บิดาที่มีระดับการศึกษาสูงมีบทบาททำให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติสูง รองลงมาคือบิดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ และบิดาที่มีการ

ศึกษาระดับกลางมีผลน้อยที่สุดด้วยผล เช่นนี้การส่งเสริมความรักชาติให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็น
เจ้าของประเทศชาติของตน บิดาจึงมีบทบาทมาก โดยเฉพาะบิดาที่มีการศึกษาระดับสูง จากการ
วิจัยครั้งนี้พบว่า บิดาที่มีการศึกษาระดับสูงมีน้อยมาก (ร้อยละ 4.96) ดังนั้นการจะปลูกฝังทัศนคติ
เกี่ยวกับความรักชาติจึงสมควรพัฒนาการศึกษาของบิดาควบคู่กันไป

3. ระดับการศึกษาของมารดาเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยและความรักชาติไม่แตกต่างกัน ไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 3
ส่วนนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการ
ปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกันสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 3 และเมื่อเปรียบเทียบความ
แตกต่างเป็นรายคู่พบว่า นักเรียนที่มารดามีการศึกษา ระดับกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติ
ตามคุณธรรมในศาสนามากกว่านักเรียนที่มารดามีการศึกษาระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัย พบว่า ไม่แตกต่างกันตามนักเรียน
ที่มารดาระดับการศึกษาต่างกัน แสดงให้เห็นว่าไม่ว่ามารดาของนักเรียนจะมีการศึกษาระดับใด
ก็ไม่ผลสัมฤทธิ์กับนักเรียน ในด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัย ไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 3 แต่
สอดคล้องกับการวิจัยของวิวัฒน์ อัสวาทิพย์ (วิวัฒน์ อัสวาทิพย์ 2523 : 55 - 56) ที่พบว่า
เด็กที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไป
เช่นเดียวกับบิดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันก็ไม่ได้ทำให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยแตกต่าง
กัน เพราะในครอบครัวของสังคมไทย ส่วนมากบิดามารดา จะให้ความรักและเข้มงวดกับบุตร
ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะครอบครัวในต่างจังหวัด แม้การวิจัยนี้จะทำกับเด็กในเมืองและชนบท
แต่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 78 เป็นเด็กในชนบท การอบรมเลี้ยงดูและการถ่ายทอดระเบียบทางสังคม
จึงคล้าย ๆ กัน นอกจากนั้นเมื่อเด็กเข้าโรงเรียน การอบรมสั่งสอนตามวินัยก็ใช้หลักสูตรแนวปฏิบัติ
เช่นเดียวกัน การวิจัยทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านนี้จึงไม่แตกต่างกัน

ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่มารดา
มีการศึกษาแตกต่างกัน ส่งผลทำให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่าง
กัน สอดคล้องกับการวิจัยของวิระวรรณ อามระดิษ (วิระวรรณ อามระดิษ 2522 : 62) ที่พบว่า

ความตกเห็นเกี่ยวกับค่านิยมเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญู ความเสียสละ ความอดทนและความ
อดสาหัส แตกต่างกันตามนักเรียนมัธยมที่มารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แสดงให้เห็นว่ามารดา
ที่มีการศึกษาแตกต่างกันส่งผลกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรม
ในศาสนา บทบาทของมารดาโดยเฉพาะมารดาที่มีการศึกษาระดับกลาง มีบทบาทในการทำให้
นักเรียนมีทัศนคติด้านนี้สูงที่สุด จากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพบว่ามารดาที่มีการศึกษาระดับกลาง
มีร้อยละ 10.63 ส่วนมารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำถึงร้อยละ 06.27 ดังนั้นการที่จะพัฒนาคุณธรรม
ในศาสนา จะต้องพัฒนาการศึกษาของมารดาให้สูงขึ้นด้วย และที่สำคัญควรมีการศึกษาในระดับกลาง
(ม. 6 ถึงอนุปริญา) จะดีที่สุดเป็นเช่นนี้เพราะมารดาที่มีการศึกษาระดับกลาง จะมีอาชีพสูง
ขึ้นและให้ความรักความอบอุ่น ในด้านการอบรมเลี้ยงดูใกล้ชิดกว่ามารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ
ซึ่งส่วนมากจะสัมพันธ์กับฐานะยากจน ส่วนมารดาที่มีการศึกษาสูงจะทำงานนอกบ้าน เวลารับ
สั่งสอนในบทบาทของแม่จะน้อยลง แต่ก็ดีกว่ามารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ จึงอาจสรุปได้ว่านักเรียน
ที่มารดาที่มีระดับการศึกษาปานกลางและสูงจะส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
คุณธรรมในศาสนาสูงกว่านักเรียนที่มารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ

สำหรับด้านทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาตินั้น ไม่พบว่านักเรียนที่มารดาที่มีระดับการศึกษา
แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติแตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า
ปัจจัยด้านการศึกษาของมารดาแตกต่างกันไม่ทำให้นักเรียน มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมด้านความ
รักชาติต่างกันแต่อย่างใด ดังนั้นในการปลูกฝังความรักชาติ จำจะต้องทำกันอย่างกว้าง ๆ แล
มารดาที่มีการศึกษาระดับต่าง ๆ ก็สามารถปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมด้านนี้เท่าเทียมกัน ค่านิยม
ของมารดาจึงมีผลต่อการถ่ายทอดความรักชาติ เพราะค่านิยมนี้ช่วยให้การศึกษาและสังคมนักเรียน
เจริญก้าวหน้า นักเรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของประเทศชาติของตน (Moore, 1957 : 2192)

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีทัศนคติ
เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยและความรักชาติไม่แตกต่างกัน ไม่สนับสนุนสมมุติฐาน

ข้อที่ 4 ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาแตกต่างกัน
สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีฐานะ
เศรษฐกิจของครอบครัวสูงมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา
มากกว่านักเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับกลาง ส่วนนักเรียนที่มีฐานะ
เศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำและระดับกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านนี้ไม่
แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยพบว่าไม่แตกต่างกันตามปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ
ของครอบครัวไม่สอดคล้องกับการวิจัยของปิ่นสุวรรณ เสงี่ยมนัท (ปิ่นสุวรรณ เสงี่ยมนัท
2526 : 117) ที่พบว่าความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการมีระเบียบวินัยของนักเรียน
ที่มีสภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน แต่การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับนวลศิริ
เปาโรหิตย์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2515 : 155 - 157) กล่าวว่า "... วินัยดีมีลักษณะเกิด
จากการผลักดันภายในตัวเด็กเองมากกว่าแรงบังคับจากภายนอก และเมื่อใดก็ตามที่เด็กได้รับการ
พัฒนาบุคลิกภาพดังกล่าว เด็กจะแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่สังคมยอมรับ เด็กไม่มีความ
ขัดแย้งในตนเองและพฤติกรรมจะเป็นแบบแผนเดียวกัน..."

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา พบว่านักเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจ
ของครอบครัวแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมดังกล่าวแตกต่างกัน สนับสนุนสมมติฐานข้อ 4
โดยพบว่านักเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมใน
ศาสนา มากกว่านักเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจระดับต่ำและระดับกลาง แสดงให้เห็นว่าฐานะเศรษฐกิจ
ของครอบครัวนักเรียนเป็นปัจจัยเหตุทำให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา
โดยเฉพาะนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง พบว่าเป็นปัจจัยที่ดีที่สุด รองลงมาคือ
ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของวิระวรรณ อามระดิษ
(วิระวรรณ อามระดิษ 2522 : 62 - 65) ที่พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านความ
กตัญญู ทศุทเวท ความเสียสละ ความอดทน และความอุทิศตน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณธรรมในศาสนา
แตกต่างตามรายได้ของบิดามารดา จึงอาจสรุปได้ว่าฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อการปลูกฝัง
และพัฒนาทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา

ส่วนด้านทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติอันเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์นั้นพบว่าไม่สัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่านักเรียนในกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติเท่าเทียมกัน ไม่ว่าฐานะเศรษฐกิจจะระดับใดก็ตาม

5. ถิ่นที่อยู่กับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในเมืองและชนบทมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยและความรักชาติไม่แตกต่างกัน สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา นักเรียนในเมืองมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่สูงกว่าเด็กในชนบท สนับสนุนสมมติฐาน ข้อที่ 5

ในด้านทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยของนักเรียนที่พบว่าไม่แตกต่างกันตามถิ่นที่อยู่ในเมืองและชนบท ชัดแจ้งกับวิวัฒน์ อัสวาณิชย์ (วิวัฒน์ อัสวาณิชย์ 2523 : 55 - 56) ที่ว่าเด็กที่อยู่ต่างจังหวัดมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างในด้านสังคมเมืองกับสังคมชนบท ซึ่งแตกต่างกันมาก แต่การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับมลินทร์ สำเภาเงิน (มลินทร์ สำเภาเงิน 2524 : 88) ที่ศึกษาพฤติกรรมการมีวินัยของนักเรียนที่ตั้งตามภาคต่าง ๆ ของประเทศและกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนพบว่าแตกต่างกันตามถิ่นที่อยู่ในเมืองและชนบท สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไวข้อ 5 แสดงว่านักเรียนในเมืองมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนามากกว่านักเรียนในชนบท สอดคล้องกับวิระวรรณ อามระติง (วิระวรรณ อามระติง 2522 : 62 - 65) ที่ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมด้านความกตัญญูต่อเวที ความเสียสละ ความอดทน และความอดสาหัส แตกต่างกันตามภูมิสำเนา และยังสอดคล้องกับสุนทร โฉมิน และสนธิ สมัการ (สุนทร โฉมินและสนธิ สมัการ 2522 : 331) ที่พบว่าผู้อยู่ในกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญที่เข้าหลักการเพิ่นแก่ตัวและพวกพ้องมาก ส่วนคนในต่างจังหวัดให้ความสำคัญเกี่ยวกับความบริสุทธิ์ในศาสนา ส่วนคอร์เกอติ (Dougherty, 1966:110) พบว่าค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ความเป็นมิตรของวัยรุ่นที่มาจากนอกเมืองสูงกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในเมือง ผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนว่านักเรียนในเมืองหรือในกรุงเทพมหานครมีค่านิยมเกี่ยวกับคุณธรรมแตกต่างกัน ส่วนการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนในเมือง

มีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาสูงกว่านักเรียนในชนบท ที่เป็นเช่นนี้เพราะสังคมในเมืองมีศูนย์สถานทางศาสนามากกว่าในชนบท และนอกจากนั้น สังคมในเมืองมีตัวแปรอื่นมาแทรกซ้อนคือ จากการวิเคราะห์นักเรียนในเมืองมีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวที่สูงด้วย (ร้อยละ 64) และจากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงเพราะมีความพร้อมทางเศรษฐกิจ จึงมีทัศนคติในด้านนี้สูง ส่วนในชนบทนอกจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำแล้ว จึงขาดความพร้อมทางการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา จึงทำให้นักเรียนในเมืองมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาสูงกว่าเด็กนักเรียนในชนบท

ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติพบว่าไม่แตกต่างกันระหว่างนักเรียนในเมืองและชนบท แต่อย่างใด การวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านนี้แทบจะไม่แตกต่างกัน แสดงว่านักเรียนในเมืองและชนบทมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติ คือ ความรักไทย นิยมไทย สำนึกภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความผูกพันและห่วงแหนมาตุภูมิ มุ่งส่งเสริมความก้าวหน้าและความมั่นคงของชาติคล้ายคลึงกัน

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติ ไม่แตกต่างกัน ไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 6 เมื่อพิจารณาทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยพบว่าผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของภักธา นิคมานนท์ (ภักธา นิคมานนท์ 2517 : 49 - 52) ที่พบว่าวินัยในตนเองสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวิวัฒน์ อัสวานิชย์ (วิวัฒน์ อัสวานิชย์ 2523 : 55 - 56) ศึกษาพบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวินัยสูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สาเหตุที่ผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะในสภาพปัจจุบันนักเรียนที่อยู่ในระบบการเรียนของหลักสูตรใหม่ซึ่งคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกำลังดำเนินนโยบายปลูกฝังวินัยอย่างเคร่งครัด โรงเรียนต่าง ๆ จึงหันมาปลูกฝังวินัยอย่างทั่วถึง และอีกประการหนึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้นี้ได้มาจากคะแนนสะสมของแต่ละโรงเรียน อาจคลาดเคลื่อนในเรื่องเกณฑ์มาตรฐาน แม้ว่าจะใช้เปอร์เซ็นต์ในการแบ่งกลุ่มก็ตาม อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแม้ว่านักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีผลทำให้ทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัยไม่แตกต่างกัน

ส่วนทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาไม่แตกต่างกัน ไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 6 และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของภักตรา นิกมานนท (ภักตรา นิกมานนท 2517 : 95) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการถือศีลห้า แต่การวิจัยครั้งนี้กลับคลึงกับวิรัช จาปนอม (วิรัช จาปนอม 2520 : 69) และสุริยา เหมะตศิลป์ (สุริยา เหมะตศิลป์ 2521 : 71) ที่ศึกษากับเด็กวัยรุ่นพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับสติปัญญาไม่สัมพันธ์กัน

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ส่งผลให้ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมดังกล่าวแตกต่างกัน ไม่สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 6 แต่การวิจัยครั้งนี้กลับคลึงกับการวิจัยของฉวี นาคสินธุ์ (ฉวี นาคสินธุ์ 2525 : 79) ที่พบว่าระดับสติปัญญาไม่มีส่วนที่จะทำให้การเรียนรู้เรื่องความรักชาติแตกต่างกัน ผลการวิจัยและประมวลผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปลูกฝัง พัฒนาทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ สามารถทำให้ทุกระดับสติปัญญาและอาจสรุปได้ว่าเด็กนักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไร มีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ผลวิจัยดังกล่าวในครั้งนี้ ทำให้มองเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังคมโรงเรียนระดับเดียวกันทำให้ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ ค่านิยมวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด แต่ยังมีอาจหาข้อยุติ ควรวิจัยด้วยแปรนี้ซ้ำอีก เพื่อให้ได้ผลเด่นชัด

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษารังนี้ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดสกลนคร ดังนั้นในการนำแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่น และท้องถิ่นอื่นควรระวังในการแปลผลของคะแนนที่ได้จากแบบวัด

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตในการวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยศึกษาตัวแปรต่าง ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต อายุ ระดับชั้น อาชีพของผู้ปกครอง เชื้อชาติ บรรณภาพในโรงเรียน ประเภทของโรงเรียน บุคลิกภาพแบบอนุรักษนิยม เสรีนิยม และประชาธิปไตย เป็นต้น

3. หากจะมีการนำแบบสอบถามชุดใดชุดหนึ่งหรือชุดใดชุดมาใช้ ก็ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ควรทำการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา และความรักชาติ กับเด็กนักเรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของเด็ก อันจะเป็นแนวทางส่งเสริม ปรับปรุง ค่านิยมที่ดีให้แก่ นักเรียน และเยาวชนได้ถูกต้อง

5. ควรวิจัยรูปแบบ และวิธีการปลูกฝัง ส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์กับเยาวชน โดยการใช้ทั้งวิธีการสำรวจ การศึกษาภาคสนาม และการทดลองในห้องปฏิบัติการประกอบกัน

มกราคม

บรรณานุกรม

- กรุณา กิจชัยัน ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน- ภายนอก และคุณธรรมพลเมืองดี ปรินฎานันท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 112 หน้า อัดสำเนา
- เกียรติศักดิ์ อิชยานนท์ "ค่านิยมไทย" เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2523, 50 หน้า
- กอ สวัสดิพานิช "วัยรุ่นกับค่านิยมและระบบศีลธรรม" เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2518
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน "ค่านิยมไทย" ในเอกสารประกอบการประชุมสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2523, 50 หน้า
- ฉวี นาคสินธุ์ การทดลองเรื่องความรักชาติแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกัน โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ปรินฎานันท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 115 หน้า อัดสำเนา
- ชูศรี วงศ์รัตน์ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 254 หน้า
- ✓ เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ การศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพแบบอนุรักษนิยม ปรินฎานันท์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516 อัดสำเนา
- เคโซ ส่วนานนท์ "ลักษณะประจำชาติไทย" รัฐราษฎร์ 4 : 1 - 52 ตุลาคม - ธันวาคม 2520
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน "วิธีอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะเด็กไทย" ตอน 2 : ลักษณะความเป็นพลเมืองดี "วารสารคหเศรษฐศาสตร์ 20 (1) : 16 - 25, 2519
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา ไทยวัฒนาพานิช 2524, 130 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิมกิจ จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520,
339 หน้า

ทิศนา แคมมณี "กระบวนการค่านิยมแท้" วารสารครูศาสตร์ 5 : 41 - 45, 2516

ทองคุณ หงส์พันธุ์ ค่านิยมของสังคมไทย ภาคนิพนธ์ประกอบการศึกษาการพัฒนาบุคลากร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 42 หน้า

ธานีทร กรัยวิเชียร ระบอบประชาธิปไตย โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
2520, 119 หน้า

นิภา ทองไทย หลักสูตรการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนสำหรับพ่อแม่ในชุมชนเกษตรกรรมชนบท
กรุงเทพมหานคร ปรินฎานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525,
369 หน้า. อัดสำเนา

นวลศิริ เป่าโรหิตย์และคนอื่น ๆ จิตวิทยาพัฒนาการ โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 228 หน้า

บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ การวัดบุคลิกภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526,
288 หน้า. อัดสำเนา

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอนามัย โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
กรุงเทพมหานคร 2520, 143 หน้า

ประมวล ตักคินสัน ทฤษฎีจิตวิทยาว่าด้วยบุคลิกภาพ วิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม 2515,
126 หน้า

ประณต เล็กสวาสดี ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบทั้งผู้สอน พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ
และความรู้สึกประทับใจ ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517,
117 หน้า. อัดสำเนา

ประณีต สุขอุดม การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยกับคนจีน
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 190 หน้า. อัดสำเนา

- ปิ่นสุวรรณ เติสยานนท์ การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับงานพื้นฐานเรื่องการประหยัดและออม
การมีระเบียบวินัย และความเคารพกฎหมายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร
 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2526, 134 หน้า. อุดรธานี
- พนัส หันนาคินทร์ การสอนถ้อยคำ แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 พิษณุโลก 2520, 175 หน้า
- พทยา สายหู โลกสมมุติ สกิดิตสยาม กรุงเทพมหานคร 2516, 118 หน้า
- พรณี ชูทัย จิตวิทยาการเรียนการสอน โรงพิมพ์วิรุฒการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร 2522,
 206 หน้า
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว ลักษณะของสังคมไทยและหลักการพัฒนาชุมชน โรงพิมพ์เกื้อกูล 2506,
 หน้าต่าง ๆ กัน
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว ลักษณะสังคมไทย โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ 2513, 546 หน้า
- ไพศาล ไกรสิทธิ์ วัฒนธรรมในการทำงานของคนไทย ปรินิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 192 หน้า. อุดรธานี
- ภัทรา นิคมานนท์ ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อสื่อ ความรู้สึกกับผิดชอบ วินัยในตนเอง
ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2517, 163 หน้า อุดรธานี
- มลินทร์ สำเภาเงิน การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนต่อการประเมินผล
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521 ปรินิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 182 หน้า อุดรธานี
- ระวี ภาวิไลและคณะ การบรรยายความเป็นมาของโครงการถ้อยคำและแนวทางนำคำนิยามที่
พึงประสงค์ 9 ประการไปสู่การปฏิบัติ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร,
 2524

รุ่งนภา กงรอด การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
เขตการศึกษา 1 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525, 153 หน้า
 อัดสำเนา

ละมัยมาศ ศรีทศต์และจรรยา สุวรรณหัตถ์ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี รายงานการวิจัยฉบับที่ 9 ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า
เรื่องเด็ก 2510, 184 หน้า

ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทรและวิลาสลักษณ์ ชั่ววลี ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ
รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2524, 155 หน้า อัดสำเนา

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุมกับ
ความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2517, 189 หน้า อัดสำเนา

วัฒนา ศรีสัตย์วาจา ความวิตกกังวลกับคุณธรรมบางประการของนิสิตมหาวิทยาลัย ปรินฎานิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 162 หน้า อัดสำเนา

วิเชียร ทองนุช การปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และศิษย์ในชั้นเรียนกับสุขภาวะจิตและการอนุรักษ์
ค่านิยมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครู รายงานการวิจัย วิทยาลัยครูสกลนคร 2527,
147 หน้า อัดสำเนา

วิระวรรณ อามระดิษ ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 136 หน้า อัดสำเนา

วิรัช จาบทนอม เปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนระดับอายุ 12 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานครและชนบท ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 73 หน้า อัดสำเนา

วิริยาภรณ์ ชัยชลภพ การทดลองสอนเรื่องความกตัญญูกับเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกัน
โดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์ ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525,
142 หน้า อัดสำเนา

วิวัฒน์ อัสวานิชย์ ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 69 หน้า อัดสำเนา

วิภาพัน มุลสถาน ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง ปรินญาณพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 107 หน้า อัดสำเนา

วิศาล ศรีสำราญ การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
เขตการศึกษา 5 วิทยานพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525, 163 หน้า อัดสำเนา

วิรุทธ วิเชียรโชติ ความเกรงใจ : บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ในระบอบสังคมไทย รายงาน
การวิจัยเรื่องความเกรงใจของคนไทย 2516, 73 หน้า

วรรณวิภา ทองเอก ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนรู้และการสอนของนิสิตฝึกสอน วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2517, 70 หน้า อัดสำเนา

สิริพร หลิมศิริวงศ์ ปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง
ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511, 250 หน้า อัดสำเนา

ศิริวรรณ ทองมิตร การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
เขตกรุงเทพมหานคร วิทยานพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525, 161 หน้า
อัดสำเนา

ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, มหาวิทยาลัย ค่านิยมที่ควรคงไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2520, 90 หน้า

สาโรช บัวศรี "ค่านิยมไทย" เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ 2525, 50 หน้า

สุชาและสุรางค์ จันทรเฒ่า จิตวิทยาวัยรุ่น แพทย์ยา 2516, 276 หน้า

สุริยา เหมตะศิลป์ ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ระดับสติปัญญา และการยอมรับตนเองของ
เด็กวัยรุ่นตอนต้น ปรินทิพพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521,
48 หน้า อัดสำเนา

สุนทร โคมินและสนิท สัมครการ รายงานการวิจัยค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือ
ในการสำรวจวัด สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522, 355 หน้า

สมโภชน์ สมบูรณ์ การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขต
การศึกษา 12 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525, 150 หน้า อัดสำเนา

เสริมเกียรติ พรหมพูน อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดร้อยเอ็ด ปรินทิพพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 138 หน้า อัดสำเนา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี "การสำรวจรายได้ของประชากรในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ" 2522, 215 หน้า

อานนท์ อากาภิรมย์ มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
กรุงเทพมหานคร 2515, 249 หน้า

อาบ นกะจิต "ค่านิยมไทย" เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาสำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ 2523, 50 หน้า

เอกวิทย์ ณ ถลาง "เอกลักษณ์ไทยที่มีต่อการรักษาความมั่นคงของชาติ" คู่มือปริทัศน์ 4 : 10-18
พฤศจิกายน 2520

Anastas Anne. Psychological Testing. London The Macmillan Company,
1968, 665 p.

- Baldwin, A.L, Kalhorn, J. and Breeze, F. "Pattern of Parent Behavior"
Psychological Monograph 3 : 1945, p. 58.
- Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 3rd.ed.,
New York. McGraw Hill Book, 1970. 752 p.
- Dougherty, Denin Donald. Differential Acceptance of Normative Value
Among Adolescents in Missouri Schools. : Dissertation Abstract, 1966
- Edwards, Allen L. Techniques of Attitude Scale Construction. New York.
Appleton - Conturn - Crofts, 1957. 257 p.
- Erickson, Erik H. Childhood and Society. 2nd.ed. New York. W.W. Norton
& Company, 1963. 439 p.
- Feather, Norman T. Values in Education and Society. New York. The
Free Press, 1975. 350 p.
- Garrett, Henry E. Statistical in Psychology and Education. New York.
Longman & Green, 1969. 478 p.
- Good, Carter v. Dictionary of Education. New York. Mc.Graw-Hill
Book Company, 1973. p. 636
- Hall, Calvin S. and Lindzey, Gardner. Theory of Personality. New York :
John wiley & sons. 1970. 622 p.
- Hurlock, E.B. Child Development. New York. Mc.Graw-Hill Book Company,
1956. 776 p.
- Hostler, Phyllis. The Child's world. Middlesex, Penguin Book., 1965.
203 p.
- Kluckhohn, Clyed and Henry, Murrey A. "Personality Formation the
Determinant" in Personality in Nature, Society and Culture.
2nd. ed. p. 53 - 67, ed. by Clyed Kluckhohn, Henry A. Murrey and
David M. Schneider. New York : Alfred A. Knopf, 1967
- Mole, Robert L. Thai Values and Behavior Pattern. Tokyo. Charles E.
Tuttle Company, 1973. 132 p.

- Montagu, Ashley. The Direction of Human Development. New York.
Hawthorn Books Publishing, 1970. 406 p.
- Moore, Milton Robert. Value Change among Junior College Student.
Dissertation Abstract. 23 : 126 - A, 1957
- Mussen, P.H. The Psychological Development of Child. New York.
Angle wood Cliffs, 1963.
- Mussen, Paul H. and others. Child Development and Personality.
3rd.ed., New York. Harper and Row, 1969. 795 p.
- Mussen, P.H. and Conger, J.J. Child Development and Personality.
New York. Harper and Brothers, 1956. 589 p.
- Rokeach, Milton. Belief, Attitude and Values. San Francisco.
Jossey Boss, 1969. p. 124
- Roscoe and others "Student Values" Exportion in Human Behavior.
p. 333-335, ed. by Abe Arkoff, Mc.Graw-Hill, Inc. 1971
- Shawer, Relly G. Principle of Social Psychology, Cambridge : Winthrop
Publishers, Inc. 1977
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York :
Mc.Graw - Hill Kogakusha, Ltd. 1971. 907 p.
- Woodruff, Asahill D. "The role of Value in Human Behavior" Journal
of Social Psychology. 36 - 97, 1952

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

และ

แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง คำถามต่อไปนี้แบบให้เติมคำและเลือกตอบ โปรดเติมคำ หรือ ชี้ถูก (✓) ลงในช่องวงกลมให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่านและครอบครัว คำตอบทุกตอนของผู้ตอบแต่ละคนผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณาพร้อมกับคำตอบของผู้อื่นทั้งหมดเท่านั้น

ฉะนั้นโปรดตอบตามความเป็นจริง และตอบให้ครบถ้วนทุกข้อด้วย จึงจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ชื่อ..... นามสกุล..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

โรงเรียน..... คณะแผนกเฉลี่ยสะสมครั้งสุดท้าย.....

โปรแกรมการเรียน ☐ วิทยาศาสตร์ ☐ ศิลปศาสตร์

ภูมิลำเนาที่เกิดและอาศัยอยู่ในปัจจุบัน ☐ ในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดสกลนคร
☐ ในเขตสุขาภิบาลอำเภอ ในจังหวัดสกลนคร
☐ นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลและอยู่ห่างจาก
 ถนนหลวง 5 กิโลเมตรขึ้นไป ในจังหวัดสกลนคร

บิดาของท่านได้รับการศึกษาสูงสุดระดับ

- ☐ ไม่จบชั้นประถมศึกษา 4
☐ จบชั้นประถมศึกษา 4
☐ จบชั้นมัธยมศึกษา 3 (ป. 7)
☐ จบชั้นมัธยมศึกษา 6 (ม.ศ. 3)
☐ จบชั้นมัธยมศึกษา 8 (ม.ศ. 5)
☐ ไล่ประกาศนียบัตรหรือ อนุปริญญา
☐ ไล่ปริญญาขึ้นไป

ข้อ 00 เมื่อนักเรียนได้ยินเขาร้องเพลงชาติไทยขณะเดินบนทางเท้า นักเรียนจะหยุดยืนทักทายเคารพทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย			ทุกครั้ง				

ลักษณะที่ 2 เป็นคำถามที่สมมุติให้นักเรียนอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ

ตัวอย่าง ข้อ 000 เล็กเก็บน้ำปลาได้ แต่รู้ว่าเป็นน้ำปลาของคนที่เคยรังแกเล็กให้ได้รับบาดเจ็บมาก่อน เล็กจึงไม่กินน้ำปลาให้เจ้าของ ถ้านักเรียนเป็นเล็กจะทำเช่นนี้หรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ตอบไม่ทำอย่างยิ่ง			ตอบทำอย่างยิ่ง				

ถ้าเลือกตอบ	1	2	3	4	5	6	7	8
หมายถึง	ไม่เคยเลยหรือตอบไม่ทำอย่างยิ่ง							
หมายถึง	บ่อยครั้งมากหรือตอบไม่ทำ							
หมายถึง	บ่อยครั้งหรือไม่ทำ							
หมายถึง	ก่อนขางบ่อยหรือไม่ทำ							
หมายถึง	ก่อนขางบ่อยหรือน่าจะทำ							
หมายถึง	บ่อยหรือทำ							
หมายถึง	บ่อยครั้งมากหรือตอบทำ							
หมายถึง	ทุกครั้งหรือบ่อยครั้งที่สุดหรือตอบทำอย่างยิ่ง							

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เลขมากขึ้นหมายถึงบ่อยครั้งมากขึ้นจนถึงทุกครั้งหรือตอบทำอย่างยิ่ง ในการเลือกตอบให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ☐ ล้อมรอบให้ตรงกับความเห็นของท่านเพียงหนึ่งหมายเลขในแต่ละข้อ ถ้าท่านเห็นวามบ่อยครั้งมากในตัวอย่างที่ 1 ก็ให้เขียนเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบเลข 7 และถ้าท่านเห็น บ่อยครั้ง ก็ให้เขียนเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบเลข 2 ดังตัวอย่างที่ 2 และถ้าท่านเห็นว่าตอบทำอย่างยิ่งในตัวอย่างที่ 3 ก็ให้เขียนเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบเลข 8 เป็นต้น

แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตามธรรมในศาสนา

1. นักเรียนเชื่อว่า "คำที่โล่ง ทำชั่วโล่ง" เสมอไปทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคยเลย ทุกครั้ง

2. นักเรียนรู้ว่าการทำบุญทำกุศล หรือการนั่งสมาธิธรรมกรรมเป็นเรื่องของคนเรา
ทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคยเลย ทุกครั้ง

3. เมื่อนักเรียนเห็นว่าเพื่อน ๆ เราได้มีการยกย่องว่าเป็นคนดี นักเรียนเชื่อว่าเขายึด
หลักธรรมในศาสนาบ่อยครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคยเลย บ่อยครั้งที่สุด

4. นักเรียนรู้สึกเสียใจภายหลังที่ได้พูดนินทาคนที่นักเรียนไม่ชอบ บ่อยครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคยเลย บ่อยครั้งที่สุด

5. การสร้างวัดหรือทำบุญต้องเสียเงินและเวลา นักเรียนคิดว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า
บ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคยเลย บ่อยครั้งที่สุด

6. เมื่อมีการเรียกรับขอบริจาคสิ่งของหรือเงินทอง นักเรียนรู้สึกเต็มใจในการบริจาคทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคยเลย ทุกครั้ง

7. เมื่อเพื่อน ๆ มีปากเสียงหรือข้อหาเรื่องทะเลาะกับนักเรียน นักเรียนรู้สึกโกรธบ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคยเลย บ่อยครั้งที่สุด

8. นักเรียนทำการบ้านไม่เสร็จ นักเรียนบอกครูว่าลืมเอาสมุดมาบ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							บ่อยครั้งที่สุด

9. นักเรียนรู้สึกพอใจที่ได้รู้จักตัวด้วยความสามารถหรือเพื่อน ๆ บ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							บ่อยครั้งที่สุด

10. นักเรียนรู้สึกว่านักเรียนที่ชอบคัดลอกการบ้านหรือคำตอบจากเพื่อน ๆ เป็นเรื่องปกติ บ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							บ่อยครั้งที่สุด

11. เมื่อมีคนอื่นมาขอความช่วยเหลือ เช่น ให้พาไปหาครูหรือ ช่วยโทรศัพท์ต่าง ๆ นักเรียนยินดีช่วยเหลือบ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							บ่อยครั้งที่สุด

12. นักเรียนเคยแกล้งป่วยเพื่อไม่คงช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน บ่อยครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							บ่อยครั้งที่สุด

13. เมื่อมีการประกาศรับอาสาสมัครเพื่อทำประโยชน์และอุทิศตนแก่ศาสนา นักเรียนคิดว่าสมควรสมัครทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							ทุกครั้ง

14. ศาสนาเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ไขความไม่เรียบร้อยของสังคม นักเรียนเชื่อเช่นนี้เสมอไป ทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							ทุกครั้ง

15. เมื่ออยู่ในงานเลี้ยง มงคลพร้อมของมีนเมา ผู้บุตรีโดยรู้ดีว่าทำให้เสียชื่อเสียงและถือว่าการเขาสั่งสมของคล้อยตามกัน ถ้านักเรียนเป็นมงคลผู้ใดจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8

 ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

16. เมื่อมีคนมาแสดงวาทะไม่ว่าในทางใด เพื่อให้ใครได้รับความเสียหายในที่ประชุม และคนส่วนมากก็หันมามองดู ผู้จึงแสดงวาทะไม่ว่าในทางใดก็ตามออกไป ถ้านักเรียนเป็นผู้จะทำเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8

 ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

17. ปณิญาได้รับเลือกเป็นหัวหน้าห้องด้วยความไว้วางใจของเพื่อน ๆ รวมขึ้น หอมมาบุญบุญเพื่อนรัก และมีบุคคลมากของปณิญาทำผิดกฎของห้องเรียนโดยที่เพื่อน ๆ ไม่รู้ ปณิญาก็เก็บเฉยละเฉยกฎของห้องเรียน ถ้านักเรียนเป็นปณิญาจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8

 ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

18. เบญจวรรณเกลียดคนมากเพราะนิภาชอบรังแกได้โตขึ้นมาแต่เจ็บอยู่บ่อย ๆ เบญจวรรณไม่มีทางรู้ได้เลย เมื่อมีโอกาสและไม่มีใครรู้เห็น เบญจวรรณจึงคิดแกล้งนิภาด้วยการทำลายหนังสือเรียนของนิภา ถ้านักเรียนเป็นเบญจวรรณคิดจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8

 ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

19. ฝ่ายาวัดทางบ้านของนพพลเกาและทรุดโทรมมาก ทางวัดจึงเริ่มไ้ซ่อมแซมให้ช่วยกันบริจาคเงินซ่อมแซม นพพลมีจิตศรัทธาอยากจะมีเงินนั้นด้วย ถ้าได้บริจาคจะได้ครบถ้วน นพพลก็จะบริจาค ถ้านักเรียนเป็นนพพลจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8

 ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

20. เมื่อมีความสุขสวัสดีจะคุยกับคุณครูเกี่ยวกับการเล่นบู้หรือ เล่นสุรา หรือเที่ยวเตร่เพื่อการเล่นต่าง ๆ โดยไม่เพื่อสัทธิธรรมที่เรียนมา เพราะเชื่อว่าทำได้มีที่ไหน ปัจจุบันคนชั่วมีได้ก็มีมากมาย ถ้า นักเรียนเป็นสวัสดีจะเชื่อแบบนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
 ๐ _____ ๐
 คงไม่ทำอย่างยิ่ง คงทำอย่างยิ่ง

21. กลุ่มนักเรียน ๓ ไปเที่ยวโดยไม่บอกพ่อแม่และในด้านการกลับมานั้นใช้เวลา เมื่อพ่อแม่ถามจึงบอกว่าไปทำการบ้านที่บ้านเพื่อน เพื่อไม่ให้พ่อแม่บ่นอะไร ถ้านักเรียนเป็นกลุ่มจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
 ๐ _____ ๐
 คงไม่ทำอย่างยิ่ง คงทำอย่างยิ่ง

22. บุกเห็นแมวตัวหนึ่งมาจิกเหยี่ยวอยู่ไม่นาน ไม่ทราบว่าเป็นแมวของใคร และแมวตัวนั้นถูกจำได้ว่าเคยขโมยของในตู้กับข้าวของปู่มาก่อน จนทำให้ปู่โกรธกับประธานอาหารหลายครั้ง บุกก็ยังคิดจะรักษามแมวตัวนั้น ถ้านักเรียนเป็นบุกจะคิดว่าเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
 ๐ _____ ๐
 คงไม่ทำอย่างยิ่ง คงทำอย่างยิ่ง

23. เคยได้รับความเข้มงวดควบคุมจากพ่อแม่มาก เมื่อถึงวัยไปโรงเรียนก็จะหาโอกาสหนีโรงเรียนไปรบกวนกับเพื่อน เช่น กูหนั่ง เล่นการพนัน และเที่ยวเตร่อย่าง โดยพ่อแม่ไม่รู้ ครั้นประกาศผลการเรียนตกต่ำเดี๋ยวก็บอกพ่อแม่ว่าเรียนไม่รู้เรื่อง ถ้านักเรียนเป็นเจจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
 ๐ _____ ๐
 คงไม่ทำอย่างยิ่ง คงทำอย่างยิ่ง

24. คุณและเพื่อนบ้านประสบภัยน้ำท่วม ประสงค์ได้บริจาคสิ่งของมาช่วยเหลือ คุณรูวราชของบริจาคนั้นมีจำนวนจำกัด ถ้าเขาเอาทรัพย์สินของตามปรกติจะไม่ได้รับสิ่งของนั้น จึงให้ลูกชายไปแข่งวิ่งเพื่อรับของบริจาค โดยคุณไม่รู้สิ่งใดเลย ถ้านักเรียนเป็นคุณจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
 ๐ _____ ๐
 คงไม่ทำอย่างยิ่ง คงทำอย่างยิ่ง

25. พ่อแม่ให้ความรักน้องมากกว่านิด เมื่อพ่อแม่เรียกใช้น้องหรือนิด ซึ่งกำลังดูโทรทัศน์ด้วยความสนุก ถ้าหยุดดูก็จะดูไม่ติดต่อกัน และจะมานั่งดูอีกทีก็อีกหนึ่งอาทิตย์ นิดก็จะไปหาพ่อแม่โดยไม่ได้น้องไปพบแทน ทั้ง ๆ ที่นิดมีโอกาสหลัก ถ้านักเรียนเป็นนิดจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง				ต้องทำอย่างยิ่ง			

26. วิเชียรมีวัวตัวหนึ่ง บ่วยเป็นโรคร้ายแรงและอาจจะแพร่ไปยังวัวของชาวบ้านได้ แพทย์แนะนำให้ฆ่าวัวทิ้งเสียก่อนที่จะแพร่ไป วิเชียรยากจนมาก ถ้าฆ่าวัวแล้วไวซายเนื้อก็จะไม่เหลืออะไรเลย วิเชียรก็จะฆ่าวัวและขายเนื้อวัว ถ้านักเรียนเป็นวิเชียร จะทำเช่นนั้นหรือไม่ ถ้าคนซื้อไม่รู้

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง				ต้องทำอย่างยิ่ง			

แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ

1. เมื่อนักเรียนเห็นเขากำลังเชิญธงชาติไทยและได้ยินเพลงชาติ ขณะที่นักเรียนกำลังเดินอยู่บนทางเท้า นักเรียนจะหยุดยืนทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							ทุกครั้ง

2. นักเรียนคิดว่าสินค้าไทยมีคุณภาพสู้สินค้าต่างประเทศไม่ได้บ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							บ่อยครั้งที่สุด

3. นักเรียนรู้สึกยินดีที่ทหารตำรวจหรือผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยเสียค่าโดยสารครึ่งราคาทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ไม่เคยเลย							ทุกครั้ง

4. นักเรียนรู้จักยอมรับความสามารถของผู้เชี่ยวชาญต่างชาติมากกว่าผู้เชี่ยวชาญชาวไทย บ่อยครั้งหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
ไม่เลยเลย บ่อยครั้งที่สุด

5. นักเรียนรู้สึกชอบดูภาพยนตร์เพื่อค้นหาประวัติศาสตร์ไทยมากกว่าประวัติศาสตร์ต่างชาติ ทุกครั้งหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
ไม่เลยเลย ทุกครั้ง

6. เมื่อนักเรียนดูทราบว่า ประเทศไทยและสัญชาติไทย นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจทุกครั้งหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
ไม่เลยเลย ทุกครั้ง

7. นักเรียนคิดว่าการทำงานอะไรก็ตามไม่จำเป็นต้องเห็นค่าให้รู้ค่าสิ่งที่ทำแค่ เพราะรัฐไม่ให้ช่วยนักเรียนเท่าที่ควร บ่อยครั้งหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
ไม่เลยเลย บ่อยครั้งที่สุด

8. นักเรียนเชื่อว่าการปกครองที่เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทยปัจจุบันควรเป็นระบอบเผด็จการ ทุกครั้งหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
ไม่เลยเลย ทุกครั้ง

9. เมื่อนักเรียนเห็นคนไทยบางคนพูดภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย นักเรียนรู้สึกว่าเขาน่าเชื่อถือมากกว่าพูดภาษาไทยล้วน บ่อยครั้งหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
ไม่เลยเลย บ่อยครั้งที่สุด

10. เมื่อได้ศึกษาศิลปะไทย ศิลปะ และละครไทยและการแต่งกายไทย นักเรียนรู้สึกยินดีมากกว่าศิลปะสากล ละครสากล และการแต่งกายสากล ทุกครั้งหรือไม่

1 2 3 4 5 6 7 8
ไม่เลยเลย ทุกครั้ง

11. เมื่อมีคนไม่รู้จักมาพูดว่าการปกครองของไทย ไม่เป็นธรรม ชาวไทยเป็นชาติรักสงบ
 หลบหลีกจากประเทศจีน นักเรียนรู้สึกเฉย ๆ ต่อคำพูดนี้บ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เฉยเลย บ่อยครั้งที่สุด

12. เมื่อมีการประกาศใหม่จากทรัพย์สิน เพื่อส่งน้ำใจช่วยตำรวจตระเวนชายแดน นักเรียนยินดี
 สนับสนุนให้ผู้นักปกครองบริจาคบ่อยครั้งเพียงไร

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เฉยเลย บ่อยครั้งที่สุด

13. เมื่อนักเรียนเห็นคนไทยบางคน ใ้รับรางวัลจากสถาบันต่าง ๆ เช่น รางวัลแมกไซไซ
 รางวัลโนเบล นักเรียนคิดว่าควรจะยกย่องโดยการต้อนรับอย่างยิ่งใหญ่ทุกครั้งหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ไม่เฉยเลย ทุกครั้ง

14. เมื่อมีคนไม่รู้จักมากล่าวถึงชนชาติไทยว่า รักสนุกมากกว่าการทำงาน แม้มันตรายมาถึง
 ตนเองและครอบครัว เขาก็จะโต้แย้ง ถ้านักเรียนเป็นครูจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

15. ผลการเรียนแพทย์จบแล้วต้องทำงานในชุมชนให้รัฐบาลโดยต้องประจำโรงพยาบาลของรัฐช่วงระยะ
 เวลาหนึ่ง ผลักความสามารถมากโรงพยาบาลเอกชนจึงจ้างผลไปด้วยเงินเดือนสูงกว่าที่ใครบออยู่มาก
 และให้ผลลาออกจากโรงพยาบาลรัฐบาลและให้ทุนให้ด้วย ถ้านักเรียนเป็นผลจะลาออกมาทำงาน
 โรงพยาบาลเอกชนหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

16. มานพ เป็นคนไทยเรียนจบแล้วยังไม่มีงานทำ อายุเข้าเกณฑ์ทหารพอดีถูกเรียกให้ไปเกณฑ์ทหาร
 พ่อแม่ของมานพไม่อยากให้มานพไปเป็นทหารเพราะเรียนหมดเงินไปมาก จึงวิ่งเต้นหาทางไม่ให้
 ถูกเกณฑ์ทหาร ถ้านักเรียนเป็นพ่อแม่ของมานพจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

17. บุญมาเมื่ออาชีพหาน้ำดื่มมาขายเลี้ยงครอบครัว พบผู้ทำลาบปลาและจำบุดกกลุ่มนี้ได้ ต่อมามุกคอลลุมเนนทราบวามบุญมาผู้เบื่องหลังของตน จึงขอบุญมาว่าตามอกตำรวจจะฆ่าให้ตาย ถ้าไม่ออกจะให้เงินก้อนใหญ่ บุญมาก็บอกตำรวจ ถ้านักเรียนเป็นบุญมาจะทำการบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง				ต้องทำอย่างยิ่ง			

18. ชีวาลย์มีรายได้สูงและเมื่อคำนวณแล้วต้องเสียภาษีเป็นจำนวนมาก แต่ชีวาลย์รู้จักกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง จึงหาทางหลบภาษีให้น้อยลงโดยขอให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ ถ้านักเรียนเป็นเจ้าหน้าที่จะช่วยเหลือหรือไม่ เมื่อชีวาลย์ให้รางวัลมากเมื่อคุณไม่รู

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง				ต้องทำอย่างยิ่ง			

19. กองเป็นคนเกเรชอบรบกวนและรังแกเกียรติอยู่เป็นประจำ เกียรติไม่ไหวทนสู้ก็โดนต่อยจนหมดมา กองไปเป็นทหารเกณฑ์ รมกับชาติก็โดนไล่เรียนถูกไล่หาและตัดใจร่ายการแค้น แม่กองไม่ขอรองให้เกียรติช่วยเหลือ เกียรติก็ช่วยโดยไม่ถือโกรธ ถ้านักเรียนเป็นเกียรติจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง				ต้องทำอย่างยิ่ง			

20. เมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นผู้นำกลุ่ม บริษัทจะปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุดตลอดมา ต่อมาลูกสาวของบริษัทป่วยเป็นโรคร้ายแรง ต้องใช้เงินจำนวนมากรักษาโดยเร็ว บริษัทไม่มีเงินพอ สมาชิกในกลุ่มก็ไม่สามารถช่วยเหลือได้ เมื่อมีคนในกลุ่มอื่นที่เป็นคู่แข่งมาแสดงความช่วยเหลือ แต่ขอให้บริษัทออกเสียงลงคะแนนให้เมื่อมีการแข่งขันเลือกผู้นำในกลุ่มใหญ่ บริษัทก็จะออกเสียงให้ ถ้านักเรียนเป็นบริษัทรู้สึกราวว่าจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง				ต้องทำอย่างยิ่ง			

21. เมื่อไปดูภาพยนตร์ก็เพื่อน จิตรราซื้อตั๋วมา 3 ใบ ทว่าตั๋วไม่เรียงเลขตามลำดับ และพิจารณาตั๋วได้ไม่นานแล้ว จึงนำไปถามคนขายตั๋ว คนขายตั๋วก็ตอบว่าไม่เป็นไร ใช้ดูภาพยนตร์ได้และไม่รับคืนด้วย ทั้งที่คิดว่าอาจมีอันตรายจิตราก็ได้ยังว่าควรซื้อตั๋วและไม่ควรนำตั๋วเก่ามาขายอีก ก่อนเข้าดูภาพยนตร์ จิตรราจึงกลัว ถ้านักเรียนเป็นจิตรราจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เมื่อเพื่อนและคนอื่น ๆ ไม่ทำ

1	2	3	4	5	6	7	8

ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

22. ถ้าเป็นนักหนังสือพิมพ์ เมื่อมีโอกาสขายข่าว ถ้าก็จะลงข่าวให้ธุรกิจโทรม โดยไม่คำนึงถึงผลตามมา เพราะคำนึงถึงตัวเองและครอบครัวก่อนสิ่งอื่น ถ้านักเรียนเห็นคำนี้ก็ควรทำเช่นนั้นหรือไม่ ถ้าข่าวนั้นมีผลต่อการอยู่รอดหรือไม้มองตนเองและครอบครัวมากกว่าคนอื่น

1	2	3	4	5	6	7	8

ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

23. สุมาลีเป็นกษัตริย์และต้องรับผิดชอบลูก ๆ หลาน ๆ คน ต่อมาได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้ารับบริจาคทรัพย์สินและสิ่งของช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัย ลูก ๆ ของการของหลายอย่างจากการบริจาคนั้น และสุมาลีจึงนำสิ่งของมาให้ลูกโดยไม่มีเกรง ถ้านักเรียนเป็นสุมาลีจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8

ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

24. นิทยาได้รับมอบหมายให้ทำงานอย่างหนึ่ง ทำให้เขาต้องเสียสละเวลาส่วนตัวและครอบครัวเพื่อทำงานนี้บางครั้งก็พบปัญหาในครอบครัวโดยปราศจากความยุติธรรม แต่ก็สุขใจเมื่อได้ทำงาน ถ้านักเรียนเป็นนิทยาจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8

ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง ต้องทำอย่างยิ่ง

25. ยู่พาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองแห่งหนึ่ง ในการหาเสียงเลือกตั้ง ทำให้ยู่พาหมดเงินไปมาก เมื่อได้เป็นนายกเทศมนตรียู่พามีโอกาสได้ทุนคืนโดยไม่มีใครรู้และมีผลงานด้วย ยู่พาก็จะคิดว่าโอกาสทำเพื่อให้ได้ทุนคืน ถ้านักเรียนเ็นยู่พาคิดว่าควรจะทำเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง							ต้องทำอย่างยิ่ง

26. วีระหลังจากเรียนจบแล้ว ก็เข้าทำงานเป็นข้าราชการประจำ ต่อมาได้ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งที่สำคัญต้องเดินทางโดยรถจักรยานยนต์ไปทำงาน วันหนึ่งมีคนนำรถเก๋งรุ่นใหม่มาให้ฟรีโดยไม่มีเงื่อนไข เพื่อน ๆ แนะนำการรับไว้ แล้วคิดว่าไม่ควรรับรถเก๋งคันนั้น ยอมเป็นข้าราชการจน ๆ ต่อไป ถ้านักเรียนเป็นวีระจะคิดเช่นนั้นหรือไม่

1	2	3	4	5	6	7	8
ต้องไม่ทำอย่างยิ่ง							ต้องทำอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ๒

ตารางจำแนกรายชื่อ

ตาราง 21 แสดงค่าสถิติ t จำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
คุณธรรมในศาสนา

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	5.407	14	3.200
2	4.615	15	3.833
3	4.108	16	3.272
4	3.043	17	3.724
5	4.205	18	5.463
6	4.923	19	4.258
7	2.419	20	4.880
8	4.692	21	5.655
9	3.242	22	2.800
10	3.012	23	4.711
11	3.490	24	4.695
12	4.088	25	2.892
13	2.417	26	5.735

ตาราง 22 แสดงค่าสถิติ t จำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	2.344	14	3.310
2	3.032	15	3.932
3	2.683	16	4.852
4	3.629	17	4.254
5	3.826	18	7.666
6	3.000	19	6.800
7	2.509	20	2.418
8	3.619	21	2.827
9	2.275	22	6.631
10	2.642	23	7.304
11	2.476	24	3.147
12	3.200	25	6.130
13	3.945	26	2.985

การควบคุม ก

การควบคุมของหน่วยงาน

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการยอมรับเลี้ยงดูและแบบวัดทัศนคติ
เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์

ลำดับที่	ลักษณะแบบวัด	n	$\bar{X}$	$\sum x^2$	s^2	α
1	แบบวัดการยอมรับเลี้ยงดูแบบรัก สมัยใหม่	30	55.300	23.580	55.540	0.633
2	แบบวัดการยอมรับเลี้ยงดูแบบ ควบคุม	30	45.900	35.510	114.350	0.736
3	แบบวัดการยอมรับเลี้ยงดูแบบ ไม่เหลื่อมล้ำ	30	26.313	16.950	35.000	0.662
4	แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการมีวินัย	40	109.275	73.690	265.445	0.760
5	แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามคุณธรรมในศาสนา	40	154.275	54.640	401.590	0.820
6	แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับความรักชาติ	40	148.072	103.191	564.061	0.849

ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสกลนคร

บทคัดย่อ

ของ

สมศรี ทองนุญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กันยายน 2528

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีภูมิหลังทางการอบรมเลี้ยงดู ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ถิ่นที่อยู่และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรรแกรมวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ซึ่งสุ่มตามระดับชั้น จากโรงเรียนรัฐบาลในเมืองและชนบท จังหวัดสกลนคร จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบคือ แบบรักสนับสนุน แบบควบคุมและแบบใช้เหตุผลและแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาและความรักชาติ

ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)
2. ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและแบบควบคุมน้อยไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด
3. ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านความรักชาติของนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
4. ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยและการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน
5. ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มารดาามีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)
6. ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยและความรักชาติของนักเรียนที่มารดาามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน
7. ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

8. หัสนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยและความรักชาติของนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน
9. หัสนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนาของนักเรียนในเมืองและชนบท มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
10. หัสนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ด้านการมีวินัยและความรักชาติของนักเรียนในเมืองและชนบทไม่มีความแตกต่างกัน
11. หัสนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน

ATTITUDES CONCERNING THE DESIRABLE VALUES
OF MATHAYOM SUKSA Y STUDENTS
IN CHANGWAT SKON NAKHON

ABSTRACT

BY

SOMSRI THONGNUT

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education Degree
at Sri Nakharinwirot University
September 1985

The purposes of this study were to compare attitudes towards the desirable values of students with different backgrounds including types of child rearing practices, parents' educational levels, economic status, locality and academic achievement levels.

Two hundred and eighty-two M.S. V students both in science and art programs were randomly drawn from the government secondary schools in Sakon Nakhon Province. The set of questionnaires on three types of child rearing practices, i.e, love-oriented type, control type and reasoning-oriented type and attitudes concerning the desirable values, namely, discipline, religious devotion and patriotism were distributed to the sample.

The results in the study were as follows :

1. There was a statistically significant difference in attitudes towards the desirable values between the love - oriented type and reasoning - oriented type of child rearing practices at .05 level.

2. There was no significant difference in attitudes towards the desirable values between more control type and the less control type of child rearing practices.

3. There was a statistically significant difference in attitudes towards the desirable values on patriotism of students with different fathers' educational levels at .05 level.

4. There was no significant difference in attitudes towards the desirable values in discipline and religious devotion of students with different fathers' educational levels.

5. There was a statistically significant difference in attitudes towards the desirable values in religious devotion of students with different mothers' educational levels at .05 level.

6. There was no significant difference in attitudes towards the desirable values in discipline and patriotism of students with different mothers' educational levels.

7. There was a statistically significant difference in attitudes towards the desirable values in religious devotion of students with different economic status at .01 level.

8. There was no significant difference in attitudes towards the desirable values in discipline and patriotism of students with different economic status.

9. There was a statistically significant difference in attitudes towards the desirable values in religious devotion of urban and rural students at .01 level.

10. There was no significant difference in attitudes towards the desirable values in discipline and patriotism of urban and rural students.

11. There was no significant difference in attitudes towards the desirable values with different academic achievement levels.